

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
199. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1933. évi szeptember 2

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átnitva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédés díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej, fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátak rékpénztári számlánk száma 12.174. — HIRDETESEK díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

A FÜHRER SIKERE

Irtá: VÁMBÉRY RUSZTEM

Amikor a pogányok a zsidókat, majd később a keresztényeket azzal gyanúsították, hogy számárképet tisztelnek, ez az alaptalan vád az alacsonyabb kultúrának a magasabb kultúra iránt táplált dühéből származott. Más forrásból fakad az onolatriának modern változata, amely nem számárbálványnak mutat be hódolatot, hanem a való életben tiszteli a bálvánnyá előléptetett szamarat. Feltevére természetesen, hogy a hatalom ránglét-ráján elég magas fokra sikerült kapaszkodnia. Joggal kérdehető azonban, hogy igazán számár-e a számár, ha sikere van? Ugyanazok, akik alig egy éve a nácidiktátort együgyű, sőt korlátolt mázolólegénynek híresztelték, ma nemcsak államférfiúi kvalitásokat fedeznek fel benne, hanem a nagy emberek sorába iktatják. Tehát abba a kategóriába, amelybe a történelem Nagy Sándort Nagy Károlyt, vagy Nagy Frigyeszt sorozta.

Noha nem valószínű, hogy Hitler egy év óta megokosodott volna, sőt az se hihető, hogy a tisztelőkkel vedlett kritikusok váltak volna ostobákká, mégis kivívta nemcsak azt a hódolatot, amellyel milliók részint a fizikai kényszer, részint a tömegmámor lelki kényszer alatt adóznak, hanem a jóhiszemű emberek millióinak azt az elismerését is, amely a sikernek mindig kijár. Már pedig nemcsak a csorda-emberek elismerését, akik minél nagyobb bajban vannak, annál inkább hajlandók a bálványimádásra, hanem a kritikai gondolkodáshoz szokott professzorok, tudósok, írók spontán csodálatát is. Senkise kérdi, hogy a náciaknak rendszerbe foglalt ostobaságai, az „árja” fajtenyésztés, a különvéleményt nem tűrő kaszárnyaállam, a kamatrabzszerzés eltörlése a magántulajdon alapján, a termelő és harcosok töke elválasztása, a női divatkultúra, a magánbosszú legalizálása, stb., stb., gyakorlatilag megvalósítható-e s ha igen, hogy a nemzetiszocializmusnak keresztelt ostobaság igazán alkalmas-e a gazdasági katasztrófa elhárítására?

Csak hogy az onolatria, amelynek lényege éppen abban rejlik, hogy nem kutatja tisztelete tárgyának előzményeit, nem vizsgálja annak következményeit sem. Beéri azzal, hogy a Führer-nek sikere van a hatalom megszerzésében és mit sem törődik azzal, hogy a következmények, amelyekkel a benne hívők eklézsiáját meg akarja szenvedéseitől váltani, sikerrel kecsegtetnek-e? Ebben különbözik a diktátor s a modern történelemnek hozzá hasonló többi jelensége a Szent, vagy a Hős központi fogalmától, mert a vitézség hőrosát hősi tetteikkel elért eredmények, a vallás hőrosát kinszenvedései és bebizonyított kegyeselete avatta a tisztelet tárgyává. „Echte Prinzen aus Genieland haben nie Kredit begahrt” s csak az onolatria hőseinek priviligiuma, hogy a négy-, vagy öt éves lejáratú kiállított tiszteleti váltót azokkal az árjakkal számítottassák le, akik a nem-árjakhoz hasonlóan mit sem adnak a volt-ra.

Hogy Titaniának a számárfeji Zuboly iránt táplált vonalmát elfogadhatóvá tegye, Shakespeare az „égő szerelem” levélével babonáztatja meg a királynő szemét. Ezt megkívánja még a pajzán tündérmese logikája is, bárha a varázsszer ott kering minden szerelmes ereiben. Ily vakság a szexualitásnak fiú- és női hatásában talál magyarázatot s ha a nem szerelmes számára érthetetlen is, mégis érthetőbb, mint az onolatria, amelynek értelmessége az elkeseredés pszichikai forrásából fakad. Le Bon a tömeglélek elemzésében ugyan reámutatott arra, hogy a tekintélytisztelet a tömegekből az erőszak ép úgy kiválik, mint az erő s hogy a vezetők nem a gondolkodók, hanem a cselekvők sorából kerülnek ki, de éppen Le Bon szerint az ideges, félbolond egyéniségek, a rögeszme monomaniákusai gyakorolják a legerősebb vonzó hatást. Ebből azonban még nem következik,

hogy a kellő nyomatékkal és kitarással hirdetett ostobaság elegendő a tömegek — megengedem korlátozott — ítélőképességének teljes megbénítására.

Ennek a lelkiállapotnak gyökerei visszanyulnak a háboruba. Látszatalkotmányos államokban, vagy kifejezett önkényuralomban a szellemi képességnek alacsony fokán álló uralkodók tekintélyét a háború előtti korban is tisztelték ugyan, de ez a tekintély rendszerint az isteni kegyelem fikciójára támaszkodott. Jött-ment szamarak azonban hiába próbálták volna tömegmozgalmat teremteni, bárha egyébként a nevelési rendszer úgy nálunk, mint egyéb közép- és déleuropai államokban a kritikátlan nyájember tenyésztésére volt beállítva. Azt a tekintélytiszteletet, amely nem is érdeklődik a tekintély alapja iránt, a világháború termelte ki, amely az emberek millióit a feltétlen engedelmség hierarchiájába kényszerítette. Their's not to reason why, thier's but to do and die — nem az ő hivatásuk, hogy okoskodjanak: Miért? Csupán az, hogy megtegyék és meghaljanak, — mint ahogy Tennyson lapidárisan kifejezte a Light Brigade vértanúságának himnuszában. Ez a Kadavergehórsam, amely húszmillió engedelmeskedőt változtatott hullává, termelte ki az onolatriát, mint politikai rendszert. Ami eredetileg kényszer volt, a hősi halottak utódaiiban spontán hajlammá változott. Azoknak, akik a háborúban nem kutathatták, hogy a parancsot osztó felebbvaló rendelkezik-e a parancsoláshoz szükséges értelemmel, másod-

dik természetévé vált az engedelmskedés. Nem keresik, hogy kinek engedelmeskednek, csupán az a fontos, hogy akadjon valaki, a kinek elég kitarító képessége van az engedelmséggel megszervezésére.

Du gleichst dem Geist, den du begreift — mondja Faustnak a Föld szelleme, de mondása megfordítva még igazabb. Ép ezért az, aki az engedelmséget a legkorlátoltabb koponya számára is érhető ostobaságnak követeli, még biztosabban számíthat sikerre, mint a lángelme. Különösen, ha rendelkezik a korlátolt embereknek ama sajátos tehetségével, hogy ösztönösen reá tapintson azokra az egyszerű ostobaságokra, amelyek a hozzá hasonlóknál lelki visszhangot váltanak ki, mint ahogy az írásművek közül azok gyakorolják a legerősebb hatást, amelyek az olvasónak tudatmögöttes gondolatait és érzéseit öntik formába, úgy a néptribun, mint a hatalom megszerzését, mint egyetlen politikai célt hirdeti, már eleve biztosítja maga számára mindazoknak támogatását, akik hozzá hasonlóan mélyesen meg vannak győződve arról, hogy a türelmetlen számárság a legnagyobb politikai bölcsesség. Ezt a meggyőződést érzelmileg alátámasztja a vágy, hogy sorsuk intézésében a felelősséget áthárítsák a felelőtlen vezérre. Noha a demokrácia sem mindig mentes az onolatriától — példa rá az áhitat, amellyel parlamenti szónokok frázisait, bombasztikus körmondatait és közhelyeit övezik — a diktatura mégis alkalmasabb, hogy a felelősségnek attól az utolsó foszlányától is

megszabadítsa, amely a választói jog gyakorlásához tapad. Ezért nemcsak a diktatura kedvez az onolatriának, hanem az onolatria szinte követeli a diktatúrát.

Állítólag a Teremtés őskorában volt idő, a mikor a számár türelme és kitartása miatt az állatok közt igen tiszteletreméltó rangot foglalt el s neve oly jóhangzású volt, mint ma valami magas udvari cím. Nem látszik valószínűnek, hogy az a tisztelet, — amelyben az onolatriának szinte végtelen eklézsiája — Buridán számárának megokosodott utódai, akik inkább az éhenhalásra készek, sem hogy választani volnának hajlandók — a sorsukat intéző államférfiak egész sorát részesíti, ennek a legendás kornak ujjáéledését jelentené. Mert az igazi onolatria a számárat nem azért tiszteli, mintha a tiszteletre rászolgáltatnának. Szerencse csupán, hogy az onolatria hívői ép oly hamar ábrándulnak ki eszményükből, mint amily gyorsan belélszeretnek. Primitív törzsek emberemlékezet óta megégetik bálványaikat, ha a hozzájuk fűzött reményeket be nem váltották. Csupán azok hihetnek tehát a náciizmus állandóságában, akik ezt az elemi igazságot nem ismerik. És még kevésbé végzetes tévedés, hogy az onolatriának mindenkor bálványa, ha a szuronyokkal rendelkezik, nélkülözheti ezt a tiszteletet. Másszóval, hogy az ismert mondás, amely szerint szuronyokra nem lehet letelepedni, valóban elavult volna. Nem az onolatria alapszik ugyanis a szuronyokon, hanem a szuronyok engedelmsége. Következik az onolatriából. Ezt legkevésbé mi vonhatjuk kétségbe, akik hiszünk a szellemi erők primatusában. Uralom nem pusztán technikai kérdés s talán nem véletlen, hogy a múlt századokban az abszolút uralkodóknak szuronyai éppen akkor váltak használhatatlannokká a fegyvertelen tömegekkel szemben, a mikor az utóbbiak elvesztették hitüket az előbbieket isteni küldetésében.

A két liberális-párt összezsapása megerősítette a kormány helyzetét

Bratianu György magatartása meghosszabbította a Vajda-kormány életét

A transzfermoratórium és a külföldi hitelezők

Ujságvilág Maniu körül

Bukarest, szeptember 1.

A kormányválság, amint az összes romániai lapok ellenére eleve megjósoltuk, kezd elsimulni. A liberális-párt két csoportjának sikertelen békülési kísérlete, sőt ezt követő gyűlölködő összezsapása megerősítette a kormány oly ingatag helyzetét. Miután a liberálisokon kívül kormánypolitikai párt nincsen, Vajdáék már csak utód hiányában sem adhatják át helyüket.

Vajda miniszterelnök, hírek szerint, teljesen felépült betegségeből és a mulófelben levő válságra való tekintettel telefonon értesítette a külföldön tartózkodó Mironescu és Popovici minisztereket, hogy nem szükséges hazajönniük.

Ujult erővel tört ki a harc a két liberális-párt között

A két liberális-párt békülési tárgyalásának eredménye ma már teljesen világos: Az ó- és ujliberálisok még jobban eltávolodtak egymástól, mint valaha.

Az óliberálisok hivatalos lapja, a Viitorul legutóbbi számában a tárgyalások-

kal kapcsolatban kommunikét közöl, a mely a következőképpen hangzik:

„Vasile Sassu és Bratianu György találkozásaival kapcsolatban egyes lapok irányzatossá és teljességgel légbőlkapott kommentárokat közölnek. Az ország mai helyzetében a közrend védelmének jogos aggodalmaitól indítva, Sassu ur időszerűnek találta, hogy felvesse a Bratianu György-csoportnak a pártba való visszatéréssel kapcsolatos problémáját.

Bratianu György erre a kezdeményezésre személyi kikötésekkel felelt.

Ezzel kapcsolatban minden kommentár felesleges. A politikai események folytatni fogják szabályszerű útjukat és a nemzeti-liberális-párt, amely az ország megmentését fogja feladatul kapni, miként a múltban, úgy most is teljesíteni fogja kötelességét.”

A kommuniké tehát nyíltan beismeri, hogy Duca hívei és a györgyisták között a tárgyalások végleg megszakadtak.

Sassu, az óliberálisok megbízottja egyébként Mالدarestibe utazott, hogy Ducát tájékoztassa a tanácskozások lefolyásáról.

Utazása előtt véleményét a következő szavakban fejtette ki:

— A párt egységesítését, azt igen!... De az elnök feláldozását, azt nem! A liberális-párt nem falja fel vezéreit. A liberális hagyomány a vezető iránti hűséget követeli meg. A liberálisok ereje mindig az elnök körül kijeggecsedő szolidaritás volt.

Ebből a nyilatkozatból látszik, hogy Bratianu György a kibékülés ellenében Duca elejtését követelte.

Bratianu György

közvetlenül a sikertelen tanácskozások után megbeszélésre fogadta barátait, a kikkel közölte, hogy hű maradt régi feltevééhez: nem dolgozik együtt Ducával.

Bratianu György egyébként már el is utazott a fővárosból. Részletes tájékoztatást a szombaton Jasiban tartandó vezetőségi ülésen ad parthíveinek.

A liberálisok között tehát a harc ujult erővel fog tombolni. Sokan felvetik ezzel kapcsolatban azt a kérdést, hogy Bratianu György mire alapozza a hajthatatlanságát? A választások számszerű eredményei

ugyanis távolról sem igazolják önbizalmát. Így azután könnyen hitelt fogtak azok a híresztelések, hogy az ifj liberálisok vezérének magatartását az udvar helyesli.

A külföldi hitelezők hadüzenete

Röviden megírtuk már tegnapi számunkban, hogy a külföldi hitelezők nem hajlandók a szeptember 5-re kitűzött tárgyalást megkezdni s mindaddig nem tárgyalnak Romániával, amíg a kormány a transzfermoratóriumot fel nem függeszti. Az ellenállásnak ezt a mozgalmát a francia hitelezők kezdték, akikhez, a Financial News jelentése szerint az angol, amerikai, német és svájci tőkések is csatlakoztak.

Noha a Financial News híradását még hivatalosan nem erősítették meg, valószínűnek látszik, hogy a külföldi tőkések ellenállásáról szóló híradás igaz. Már a transzfermoratórium kihirdetésének pillanatában megmondottuk azt, hogy a fizetések leállítását a külföldön nagy ellenállást fog kiváltani. Nyilvánvaló volt, hogy a tiltakozó lépés nem marad el.

Éppen ilyen nyilvánvaló azonban az is, hogy később a hitelezők engedékenyebbek lesznek. Ugyanis nem Románia az egyetlen állam, amely a transzfermoratórium fegyverével élt. Franciaország sem volt hajlandó Amerika részére a hadiadósságokból származó részleteket átutalni, noha Franciaországnak fölös aranykészlete van és így a fizetés lehető lett volna.

Ezzel szemben Románia a végkimerülésig fizette s az átutalásokat csak akkor szüntette be, amikor az államkassza már teljesen kimerült. Ezzel a ténnyel a hitelezőknek is számolniuk kell.

Egyébként az esedékességek felfüggesztésével kapcsolatban már a múlt év szeptemberében tárgyalásoknak kellett volna kezdődniük. A hitelezők akkor is kétségbeesett ellenállást tanúsítottak. Végül még is beadták derekukat s nemcsak tárgyaltak, hanem engedtek is.

A nagy probléma az, hogy a román kormány miként fog válaszolni a hitelezők elutasítására? A valószínűség az, hogy a kormány felveszi az odadobott kesztyűt és egy furcsa, izgató harc veszi kezdetét.

A kormány hivatalos lapjának szenzációs cikke Maniu Gyula ügyében

Ama kampánnyal kapcsolatban, amelyet az Universulon és Viitorulon keresztül a Duca-féle liberális-párt folytat Maniu Gyula ellen, hogy a volt miniszterelnököt belekeverje a Skoda-panamába, magunk is csodálkozásunknak adtuk kifejezést afölött, hogy a kormány nem kelte elnökének védelmére. A Dreptatea, a kormány hivatalos lapja, csütörtökön végül kilépett zárkózottságából és hatalmas cikket közölt a liberális vádaskodásokkal kapcsolatban. Ez a cikk, úgy tartalmánál, mint hangneménél fogva a legnagyobb feltűnést váltotta ki politikai körökben.

A cikk címe így hangzik: „Hamisítás egy rágalom szolgálatában.” Az alcím pedig a következő: „Az Universul és a Viitorul kihasználak egy hamisítást egy nyomorult hadjárat céljaira.”

Maga a közlemény kifejti, hogy amikor Maniu Gyula neve először felmerült a Skoda-per folyamán, azonnal tisztában volt azzal mindenki, hogy politikai machináció történik. A Dreptatea már akkor leszögezte, hogy ebben a kérdésben nem bocsátkozik vitába, mert:

„...önmagunkat alacsonyítottuk volna le, feltételezve, hogy akad jóhiszemű ember ebben az országban, aki figyelmet szentelne a kormánypárt volt elnöke elleni tehetetlen gyalázkodásoknak. Maniu Gyula nem egy afféle Duca...”

A Dreptatea ezután leszögezi, hogy a Skoda-perben hamisítás történt. Seletzki vallomását hamisították meg, egy részt belecsempészvén deklarációjába. A felsőbb katonai hatóságok ki fogják majd deríteni, mi játszódott le a kulisszák mögött. Ezzel a hamisítással él vissza az Universul, „a minden hamisítványok újságja” és a Viitorul, az összes zsarolások hivatalos közlönye — írja a Dreptatea.

A Dreptatea bejelenti, hogy a kormánypárt a további gyalázkodást nem tűrheti és a Seletzki-ügyben teljes világosságot követel.

A román bizottság egyelőre nem utazik Párisba

Maniu beszél a rágalmakról és egyebekről

Bukarest, szeptember 1.

A külföldi hitelezők visszautasító álláspontja következtében

a román küldöttség, melynek szombaton kellett volna Bukarestből Párisba indulnia, elhalasztotta utazását.

A küldöttek utazásának kérdését a szombat délután összeülő minisztertanács fogja megvitatni. Csak ezután dől el az, hogy a delegátusok egyáltalában elutaznak-e Párisba?

MANIU BESZÉL

Demonsthenes Botez képviselő, újságíró, a napokban Badacsonyan meglátogatta Maniu Gyulát, aki Boteznek a Skoda-ügygel kapcsolatban is hosszas nyilatkozatot adott.

— Mindenki tudja, mondotta Maniu, hogy amíg miniszterelnök voltam, a had-

seregre különös gondot fordítottam. Így például a Legfőbb Hadügyi Bizottságot, amelynek szabály szerint évenként össze kell ülnie, hogy döntsön a hadügyi rendelkezések problémáiban, rendszeren összehívtam, míg a liberálisok egész uralmuk alatt egyetlen egyszer hívták össze. Meggyőződtem arról, hogy a hadsereg nincsen kellőképpen ellátva. A Resicának egymillió lej értékű megrendelést adtam. S mindezek után azzal vádolnak, hogy nem viseltem szívesen a hadsereg érdekeit.

Maniu ezután a Skoda-rágalmakra tért át:

— A magyarok halálos ellenségeim voltak s felbéreltek valakit, hogy löjjön le (?). De ilyen fegyvereket még ők sem használtak velem szemben. Hamisítás utján igyekeznek vádakat kovácsolni elle-

nem. E gyalázatos manőverrel kapcsolatban a legszigorúbb vizsgálatra van szükség.

Végül az infláció kérdése tárt át, azt mondván, hogy infláció jöhet ugyan, de ez, miként a rágal, pusztítani fog. A pénz szaporítása nem oldja meg a problémákat.

— Ami a visszavonuláshozomattal illeti, — fejezte be nyilatkozatát — én csak azért léptem vissza, mert felsőbb érdekeket tartottam szem előtt. Románia fontos külföldi tárgyalások előtt állott s meg voltam győződve arról, hogy azok akkor fogják kedvező eredményre vezetni, ha a miniszterelnöki székhely Titulescu ül. Az udvar azonban nem fogadta el ajánlatomat. Vajda következett, akit természetesen minden erőmből támogatok.

Az egeresi bányamunkások szörnyű helyzete

A kolozsvári munkakamara delegátusainak megdöbbentő megállapításai

Kolozsvár, szeptember 1.

Az egeresi bányamunkások helyzete teljesen tarthatatlan. A szerencsétlen emberek már többször és több helyen interviáltak hogy 9 hónapra visszamenő bérhátralékaikat megkaphassák, de hiába. A bányamunkások kiküldöttei felkeresték a kolozsvári munkakamarát és azt kérték, hogy delegátusok révén győződjenek meg irtózatoss helyzetükről. A munkakamara háromtagú bizottságot bízott meg a helyzet kivizsgálásával. A bizottság el is utazott Egeresre. Írásbeli megállapításait a munkakamara csütörtökön kapta meg.

A bizottság jelentése szerint a munkások gyermekei meztelenül járnak és az éhség arra készteti őket, hogy a mezőről kukoricát lopjanak. A munkáscsaládok néha hetekig nem látnak kenyeret, de még málét sem... Az állam milliókkal

tartozik a szénbányának, amely ilyen körülmények mellett a munkásokat sem tudja fizetni. Három héttel ezelőtt az állam törlesztett adósságából néhány milliót, amiből a bányatársaság élelmiszer-raktárt létesített. A munkások így cukorjegyekhez jutottak, amelyekkel a cukor kilóját 29 lejért kaphatják, de kinc kell ott cukor?... A jegyeket 20 lejért eladogatták, valamelyik egeresi kereskedőnek és a pénzért kenyeret vettek. Ha sokáig így maradnak az állapotok, a munkásvezetők a tömeg elkeseredése miatt semmiféle felelősséget nem vállalnak...!

A munkakamara szeptember elején a munkaügyi bíróság útján akarja kényszeríteni az illetékeseket, hogy a munkások illetményeiket megkapják. A bányamunkások soraiiban különben megbizottak írják össze a munkásság sérelmeit.

Göring német légügyi miniszter halálveszedelemben

A miniszter repülőgépebe villám csapott és felgyújtotta a rádióberendezést

A pilóta lélekjelenléte kimenekítette a repülőgépet a villamossággal telített felhőcsomóból

Berlin, szeptember 1.

Göring

Göring porosz miniszterelnököt és birodalmi légügyi miniszterrel, aki tárcái mellett voltaképpen a Hitler-rezim orvosi szelleme is még, tegnap szinte hihetetlen repülőgépszerencsétlenség történt. A repülés történetében szinte páratlan az elemi katasztrófa, amely Göring gépjét érte.

Göring, valahányszor repülőgépen utazik, mindig maga vezeti gépjét. Tegnap a miniszter ismét gépbe szállott, de nem maga vezette a gépet, hanem pilótája. A gép simán szállott fel, baj nélkül haladt, mikor egyszerre a thüringiai erdők felett kedvezőtlen széljárás keletkezett. A szél ereje egyre fokozódott.

A gép később hóviharba került. A viharban akaratlan pábként táncolt a gép és a pilóta képtelen volt a gépet úgy kormányozni, hogy az egy szürkés-

fekete, villamossággal telített felhő-csomóba bele ne kerüljön. A repülő ismerik ezeket a veszedelemes fellegeteket és mindig úgy kormányozzák gépeiket, hogy az ilyen felhők zónájába bele ne kerüljenek.

A hatalmas hó és szélvihar azonban a villamossággal telített felhőbe dobta a gépet.

A gép alig egy néhány percet haladt ebben a felhőben, amikor hirtelen villám cikázott, amely belecsapott a gépbe.

A villám pozdorjává zúzta és felégette a repülőgép rádióberendezését és megintgatta egyensúlyát is.

Nehéz pillanatok teltek el, de a pilóta nem veszítette el lélekjelenlétét.

Minden ereje megfeszítésével kimenekült a felhőből, egyensúlyba hozta a gépet és földre szállott.

Egyedül a pilóta hidegvérének köszönheti Göring, hogy megmenekült a borzalmas viharból és ha kényszerleszállás árán is, de ismét földet ért.

Göringet hívei megmenekülése alkalmából elhalmozzák gratulációkkal.

A gép pilótája valószínűleg igen magas kitüntetést kap.

Gondos Sándor gyulafehérvári kereskedőt halálos autószerencsétlenség érte Kolozsváron

Kolozsvár, szeptember 1.

A Feleki-uton csütörtökön reggel halálos teherautószerencsétlenség történt, amelynek

Gondos Sándor 55 éves gyulafehérvári kereskedő esett áldozatul.

Az 517-es rendszámú teherautó, amely szerdán este 6 órakor indult el Gyulafehérvárról, néhány ottani kereskedő áruját szállította a csütörtöki kolozsvári vásárra. Az áruval megterhelt teherautó, amelyen a kereskedők és hozzátartozóik is helyet foglaltak, összesen nyolcan ültek. Szabó József soffőr, a Feleki-utón már észrevette, hogy a fékkel, amelynek szerkezetéből kihullott egy csavar, valami baj van, a lejtőn robogó teherautót azonban nem lehetett megállítani. A soffőr, aki látta, hogy nem ura a helyzetnek, a kormányt oldalra fordította. A teherautó, amely egy árkon szerencsésen áthaladt, olyan hirtelen állott meg az utolsó kukoricásban, hogy felborult és a rajtaülők messzire repültek. Az utasok, akik könnyebb sérüléseket szenvedtek, csakhamar megint összejöttek. Gondos Sándor gyulafehérvári kereskedőt azonban seholyan találták. Először a kukoricásban keresték, majd hasztalan kutatás után valakinek eszébe jutott, hogy meg kell nézni a felfordult teherautó alatt is...

A gépkocsi alatt, összeroncsolt fejjel, megtalálták a kereskedő holttestét.

A szerencsétlenül járt utasok egy arra járó lukszkocsin a kolozsvári rendőrségre hajtottak, ahol jelentést tettek a halálos szerencsétlenségről. Hatigannu rendőrvezető, Andeanu vezetőügyész és Draghiciu rendőrigazgató kíséretében csakhamar kiszállt a helyszínre, ahol megállapították az áldozat személyazonosságát. A bizottság megállapította, hogy Gondos halálát koponyatörés okozta.

A teherautó soffőrijét őrizetbe vették.

Szerencsés számok

Az állami osztálysorsjáték V. osztályának második húzása napján a következő nyereményeket húzták ki:

2 millió lej nyert: 16.762.
120 ezer lej nyert: 75.094.
80 ezer lej nyert: 14.320.
50 ezer lej nyert: 78.321.
25 ezer lej nyert: 37.466.
20 ezer lej: 18.139, 71.489.
15 ezer lej: 41.790.
12 ezer lej: 44.913.
10 ezer lej: 35.613, 47.109, 24.057, 61.504, 15.126.
8 ezer lej: 66.948, 40.829, 66.907, 2739, 10.569.
7 ezer lej: 0490, 2978, 3015, 4153, 7448, 14671, 18586, 19268, 19427, 21408, 22392, 23482, 35469, 38652, 39735, 42307, 46384, 49489, 50010, 54990, 61866, 62086, 64072, 65859, 65658, 70557, 71237, 72609, 74592, 75076, 75806, 79280, 175, 10712, 12853, 13423, 22774, 24177, 24265, 25840, 25037, 25143, 31083, 36224, 38998, 39214, 41553, 41485, 45670, 48159, 52356, 58964, 66174, 67406, 68949, 69202, 71141, 77148, 79246, 79986.

Hofer, az innsbrucki szökevény, akinek jobbtérdét átfúrták a rendőrgolyók, megérkezett Olaszországba

Ausztria azt követeli Olaszországtól, hogy Hofert és társait szolgáltassa ki
Gyalog és hordágyon a Brenner-hágón keresztül

Bécs, szeptember 1.

Hofer, vorarlbergi nemzetiszocialista vezető és szökevény — mint előre várható volt — nyoma veszett. A nyomozó apparátus későn értesült, hogy az innsbrucki tartományi törvényszék fogházából Hofert megszöktették, de meg ezenfelül a szimpatizáns lakosság a menekülők szökését is elősegítette és így már tegnap is reménytelennek látszott, hogy Hofert és szökevényeit elfogják.

A bécsi külön vizsgálóbizottság már megérkezett Innsbruckba, de nem tehet egyebet, minthogy a menekülőknél botlást utáni nyomát. Legfeljebb még annyit tehet, hogy szigorú intézkedéseket fogadatosít, nehogy hasonló fogoly-szökevények a jövőben előfordulhassanak.

Nem bizonyos, hogy a bizottság intézkedései nyomán ez is sikerül.

Egyelőre, — jobb híján — a bizottság letartóztat.

A „bombamerényletek megelőzése” címen — egészen furcsa jögalap — ma letartóztatták Salzburgban Wolff Henrik kereskedőt, Haaring János mérnököt és Tribelning Ottót, a nemzeti-szocialisták területi vezérét.

Ezenfelül most már sürgősen felállítják a régóta tervezett koncentrációs tábor.

Az Österreichisches Abendblatt jelenti, hogy a kormány most már egy pillanatra sem halogatja az internálótábor felállítását. Ugyanazon elvek szerint, amelyeket Dollfuss Németországtól tanult, Ausztriában is mindenkit internálni akar, aki politikailag megbízhatatlan. A két internálótábor között mindössze az lesz a különbség, hogy Ausztriában a nemzeti-szocialistákat, míg Németországban a baloldali politikusokat internálják.

A lap jelentése szerint a vonatkozó rendelet talán már a holnapi nap folyamán megjelent.

Egyébként az Abendblatt azt is tudja, hogy az ausztriai német diák-szövetséget feloszlatták.

A diák-szövetség ellen az a vád, hogy a német birodalmi szervezetnek tagja és mint ilyennek működése ellenkezik azzal a rendelettel, amely szerint osztrák szervezetek a németországi hasonló, vagy román-szervezetekkel semmiféle közösséget nem tarthatnak fenn.

Ugyanezen alkalommal az osztrák kormány az egyetemeken külön rendőrséget állított fel.

Ezek a rendőrségek az egyetemi hatóságoknak vannak alávetve és felettük kizárólag a rektorátusok diszponálnak.

Mindenestre szomorú állapotok. Az egyetemek — rendőrséget kaptak. A tudomány palotáiban polgárjogot kapott a gummibot.

NEM LEHET TUBBÉ A KORMÁNY TELEFONBESZÉLGÉSEIT KIHALLGATNI.

Jelentette a B. L. azt is, hogy a távbeszélőkön történő beszélgetéseket a nemzetiszocialisták kémek lehallgatták és így a kormány minden intézkedéséről előre tudtak. Fey államvédelmi miniszter most megpróbált itt is rendet teremteni. Mindenekelőtt meg akarja tisztítani a telefon-központokat a kémektől és ezért szólt arról is, hogy a telefonkezelő személyzet legnagyobb részét leváltják.

Ugyancsak szigorú intézkedéseket tett az államvédelmi miniszter azok ellen a nemzetiszocialista képviselők ellen, akikről bebizonyosodott, hogy a telefonbeszélgetéseket kihallgatják. Ezekkel az intézkedésekkel kapcsolatban a salzburgi főpósta több magasállású tisztviselőt elbocsátottak, másokat viszont letartóztattak.

A letartóztatottaknak az a bűnük, hogy a kormány levelezését felbontották és az anyagot lemásolva kiadták a nemzetiszocialistáknak.

AUSZTRIÁT A NYUGATI HATALMAK MÉGIS TÁMOGATJÁK.

Még benn az országban ég a pokol, a diplomácia nyugodtan és kényelmesen tárgyal Ausztria megsegítéséről. Paul

Boncour szerdán este a párisi olasz nagykövetet fogadta, akivel hosszasan tanácskozott. A megbeszélésről hivatalos jelentést nem adtak ki, de a párisi sajtó szerint ez alkalommal ismét Ausztria megsegítéséről volt szó. A pénzügyi és gazdasági megsegítés kérdését beszölte meg az olasz nagykövét Paul Boncourral és hír szerint közöttük teljes a megegyezés.

Vajjon még idejében érkezik?

HOFER ÉS TÁRSAI MEGÉRKEZTEK OLASZORSZÁGBA

Délután vett bezenyi jelentések szerint a megszöktetett Hofer és társai ma

a Brenner-hágón át megérkeztek Olaszországba.

Az olasz hatóságok azonnal előállították őket és jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben elmondják a Heimwehr-ruhába öltözött nemzetiszocialisták, hogy miképpen szöktek át a határon.

Innsbruckban a Brennerstrassén a rendőrök — mint ismeretes — rálöttek a menekülő autóra.

Mint most kiderül, az autó utasai közül a revolverlővések magát Hofert találták.

Hofer jobb térdén súlyosan megsebesült.

A brenneri hágó előtt a menekülők kiszálltak az autóból, mert tisztában voltak azzal,

Fegyveres harc a rablókkal

A védekező soffőr lelőtte az egyik banditát

Temesvár, szeptember 1.

A Balkan Impe nevű temesvári vállalat autója elé Stincipan község határában fatörzset helyeztek. Az autó átment a fatörzsen, de lelassította járását s ekkor két fegyveres ember ugrott fel a gépkocsira.

A támadók többször a soffőrré lőttek, akit nem találtak el. A soffőr visszalépett és az egyik támadó véresen zuhant a földre.

Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

Szabó Béni értesítése szerinti:

A pénzügyminiszter ragaszkodik ahhoz az állásponthoz, hogy a kiskereskedők és kisiparosok kötelesek könyvet vezetni

Brassó, szeptember 1.

Megirtuk már azt, hogy a pénzügyminisztérium a kiskereskedőket, a pékeket, a henteseket, mészárosokat s általában a kisiparosokat arra kötelezte, hogy 1933. szeptember 1-től kezdve rendes kereskedelmi könyveket vezessenek.

Szabó Béni brassómezei képviselő e rendelkezéssel kapcsolatban beadvánnyal fordult Ghelmegeanu államtitkárhoz, mint a pénzügyminiszter helyetteséhez. Noha Szabó Béni rámutatott arra, hogy a bélyegbizottságnak az a határozata, amelynek alapján kiskereskedőket és kisiparosokat könyvvezetésre utasították, éppen mentesíti a kereskedőket és iparosokat a könyvvezetés kötelezettsége alól, az államtitkár mégis azt válaszolta, hogy az utasításon nem áll módjában változtatni.

Nincs szükség rébuszfejtőkre

Pittini Giacinto mérnök beszélni szeretne Silberstein urral Nagyváradról

Mi lesz az 1 millió 800 ezer frankkal és a spanyolországi fogollyal

Brassó, szeptember 1.

Két nappal ezelőtt hírt adtunk arról a különös rébuszról, pontosabban arról a zavaros fogalmazású levélről, amelyet Silberstein József nagyváradit kereskedő kapott Spanyolországból. Az ismeretlen levélíró, aki sietésében csak a lakhelyét közölte, egyébként azonban inkognitón maradt, az alábbi levelet küldte Nagyváradra:

Fogoly vagyok csőd miatt. Nyújtson segítséget! Egy millió 800 ezer frankot egy börtönben az egyik franciaországi város pályaudvarának a ruhatárában hagytam... Utazzék oda. Amennyiben adósságaimat kifizeti, a fennmaradt összeget megfizetjük!

Parreras Lista Porreas 235. Manresa, Spanyolország.

A nagyváradit kereskedő, akinek semmiféle atyafia sem tartózkodik a bikaviadalok házában, természetesen tanácstalanul meredt a

levélre és nem tudta, hogy mitévő legyen... A B. L. a nagyváradit tudósítás nyomán a keresztretjévfektőket szolgáltatta porondra. Hátha sikerül nekik erre a furcsa rejélyre fényt deríteni?

Az ügy most határozottan kezd bonyolódni, mert a spanyolországi levéllel kapcsolatban még egy levélváltás történt. A levelet ezúttal a B. L. szerkesztősége kapta Pittini Giacinto mérnöktől, a hunyadmezei Vulcau (Zsilvajdejvulkán) községből. Az olaszos nevű mérnök, aki a spanyolországi levélíróval szemben nevét is közölte, arra kér bennünket, hogy tudassuk vele Silberstein József pontos címét. Kérését az alábbi sorokkal indokolja:

...én is kaptam Spanyolországból nével ellátott, ilyen leveleket, pontos adatokkal, eredeti okmányokkal. Teljesen tisztában vagyok az ügygel, tehát „keresztretjévfektőkre” ebben az esetben nincs szükség, mert ha Silberstein ur az ügy iránt komolyan érdeklődne, forduljon minél előbb hozzám, hogy a szükséges felvilágosításokat megadhassam.

hogy a rendes országuton nem tudják átlépni az osztrák határt. Gyalog folytatták útjukat a Brenner-hágó utatlan útjain át.

Mivel Hofer maga nem tudott menni, az ut legnagyobb részén társai rögtönzött hordágyon vitték a sebesültet.

Elmondották még a szökevények, hogy Olaszországból Nürnbergbe akarnak repülni, hogy résztvehessenek a Hitler által rendezett monstre népgyűlésen.

Az olasz hatóságok nem adtak erre még engedélyt, mert Ausztria diplomáciai uton, táviratilag arra kérte Olaszországot, hogy adják ki Ausztriának Hofert és társait.

A távirat elmondja, hogy Hofert és társait nem lehet politikai bűnösöknek tekinteni.

A szökevények revolverrel és kloroformmal dolgoztak, súlyos testi sérteket követtek el és így őket a nemzetközi menedékjog nem illeti meg.

Ujabb jelentéseink szerint Olaszország a kiadási kérelem ügyében még nem döntött.

Mindenesetre jellemző a helyzetre az a bezenyi további jelentés, amely elmondja, hogy Olaszország is megerősíti északi határait és Mussolini parancsára Milánóból nagyobb számú katonaságot vezényeltek Bozenbe.

Olaszország attól fél, hogy az elkerülhetetlennek látszó német-osztrák összeköttetés olasz területekre is áttérjedhet és ez ellen akar védekezni.

A kért címet, sajnos, nem tudjuk, nem kértedünk azonban, hogy Silberstein ur „komolyan érdeklődik az ügy iránt” és megteszi a szükséges lépéseket. Egy millió 800 ezer frank nem olyan megvetendő summa, bár igaz, hogy a mérnök ur jelentkezése miatt, a „fennmaradt összeg”-nek csak a harmad része esik Silbersteinra...

Persze, ha nem akad újabb jelentkező, akinek szintén levelet hozott Spanyolországból a posta...

Ha nem valami nagystílű viccről volna szó, az ügy egészen „komoly” is lehetne. Tessék levelezni!

Hihetetlen...

Temesvár, szeptember 1.

Temesvár városának Susanovakon kőbányája van, ahol 700 munkás dolgozik. A munkásoknak dr. Gábor főpolgármester 10 százalékkal felemelte a bérüket és úgy intézkedett, hogy a betegségyelző, amelynek a munkások rendszeresen fizetik a tagdíjakat, orvost jelöljön ki a bányászok részére.

Orosz csapatösszevonás Kelet-Szibériában

London, szeptember 1.

A keleti politikai életben újabb feszültségek vannak.

Japánban legújabbban olyan hírek vannak forgalomban, amelyek azt állítják, hogy Oroszország Kelet-Szibériában nagy csapatösszevonásokat végez.

Tokióban, kormánykörökben ezt a hírt már nem fogadják ilyen idegességgel. Azt hiszik, hogy ezek az orosz csapatösszevonások inkább óvatossági jellegűek. Ennek a nyugalomnak ellenére is a japán kormány a legnagyobb figyelemmel kíséri Oroszország és Mandzsukó viszonyát és készen áll arra, hogy amennyiben a szükség úgy parancsolja, azonnal közbelépjen.

Mezei egerek is pusztítják a termést a Székelyföldön

Csiksztereda, szeptember 1.

Ebben az esztendőben Csikmegye gazdát egymásután érték az elemi csapások. A rettenetes nyári esőzések és ezt követő leg kétszerezes árvíz közel 10 millió értékű szénatermést semmisített meg. A krumpliban évtizedek óta nem tapasztalt gyenge termésre van kilátás. És most mindezek tetejébe az egyes községek gazdái arról panaszkodnak, hogy a nagymértékben elszaporodott egerek óriási károkat okoznak a gabonatermesztésben.

Egész nagy foltokat rágcsáltak le a gabona-földeken és tették tönkre a kukorikát. A már learatott és keresztekben fekvő gabonában is pusztítottak. Mondanunk sem kell, hogy a nem várt egerinvázió érthető elkeseredést idéz elő a gazdák között.

„Sigi”
Prezervatív
megbízható
Kapható:
gyógyszertárak és
drogériákban

A LÉGI ADÓKIVETÉS RENDJE

A SOKSZOROSÍTÓ KOCSONYA,
MINT EGZISZTENCIÁK TEMETŐJE

Adó szempontjából senkisémet lehet előhívt

Sétalovaglás a mai bürokrácián

Sikszere, szeptember 1.

Nincs az a nap, hogy szigorú rendelkezések özöne ne zúdulna az adóbehajtásokkal megbízott közegek fejére az adók könyörtelen behajtása miatt. A rendelkezések sorozata rettenetes adóhátralékokról panaszkodik és elcsapással fenyeget minden előt, aki a behajtás terén nem teljesíti kötelességét. Különösen a falusi jegyzők kerültek igen kényes helyzetbe. Nem mulik el az a nap, hogy egy-két jegyzőt elbocsátással ne fenyegetnének meg a szerintük lanya adóbehajtás miatt. Pedig az állásukat féltő emberek mindent elkövetnek. Igyekeznek a semmiből is pénzt előteremteni, de a bevételzési arány a hátralékkal szemben mindig rossz és az is marad. Rossz marad még az esetben is, ha az összes behajtható adókat felhajtják. Az évek óta minden alap és törvényellenesen kivett adóhátralékok sokkal többet tesznek ki az egyes községeknél, mint az egy évi előírás. Pedig ezeket az összegeket behajtani sohasem lehet.

ALAPTALAN KIVETÉSEK

Nem lehet behajtani, mert alaptalan követelések. A jelenleg hátraléki kimutatásokon fekvő adókövetelések 90 százalékát törölniök kellene az illetékes pénzügyi közegeknek, mert az évekkel ezelőtt tönkrement kereskedőtől, a kisiparostól, vagy a másvilágra költözött szabadfoglalkozású egyedtől adót behajtani nem lehet. Ezt a pénzügyi közegek is tudják és még sem így járnak el.

Az egyes kivetések alkalmával rengeteg kereskedő, korcsmáros és kisiparos adja vissza engedélyét, vagy iparigazolványát, azon a címen, hogy adóját nem bírja tovább fizetni és ennek következtében kénytelen abbahagyni foglalkozását. Az idevonatkozó kérvényeket szabályszerűen iktatják és beosztják az illetékes ellenőrnek, hogy nézzen utána, megfelelnek-e a kérvény adatai a valóságnak.

A KONTROLOR MUNKÁBA LÉP

Az illetékes kontrolor ur hónapok mulva kézhez veszi a kérvényt.

Közben működésbe jönnek az adókövető közegek és mivel az ellenőr „igazol” jelentése hiányzik az ipari, vagy kereskedelmi foglalkozás beszüntetéséről, mintha mi sem történt volna, újból kivetik az adót.

Az adókövetések után fél, esetleg egész esztendő után, amikor a jogtalanul kivett adók fejében a munka és jövedelem nélkül álló iparos, vagy kereskedő-családok feje alól a pártát is kihúzták, észbe jut az „illetékes” adóellenőr urnak, hogy egy egész halom törvényes kérdés porosodik elintézetlenül. Gyorsan megfogalmaz egy jelentési mintát, melyben az áll, hogy az ipari, vagy kereskedelmi a kérvényező engedély nélkül is gyakorolja. Ezt vegytintával, szépen kirajzolt betűkkel, lemasolja, sokszorosító kocsonyára huzza és lemasol belőle egy egész halom „nyomatványt”.

Aztán sorra veszi a várakozásban szépen megcsurgalt kérvényeket. Beírja a kérvényező nevét és lakóhelyét s amikor így elkészült „helyszíni” jelentéseivel, megküldi a pénzügyigazgatóságnak, ahol egy félesztendő belüli végzést bocsátanak ki: az adótörles nem eszközölhető, mert a helyszíni kiküldött ellenőrünk ezt és ezt állapította meg.

Közben újabb adókövetés következik. Újból megadózzák a nincstelen emberek hadát. Hiába igazolják előjárósági bizonyítvánnyal, hogy két-három éve nem folytatják mesterségüket, nem használnak semmi, jön az újabb adó és ennek nyomán a végrehajtó. Közben a kérvények és községi előjárósági bizonyítványok egész sorozatát terjesztik a pénzügy elé. Minden elképzelhető körülményt igazolnak. Kéri a törleést, de hiába, mert az írásk ímét az illetékes ellenőr kezébe vándorolnak, aki aztán az előbbi módon intézi el.

A TRAGIKUS KÖRBE-KÖRBE

A jegyzők hetenként okiratokkal alátámasztott kimutásokban, hivatalból kérik a behajthatatlan adók törleését, sok esetben saját zsebükből fedezik a szükséges bélyegkötelességeket is, csak szabaduljanak az életüket

tönkre tevő adóhátralékoktól, de eredménytelenül.

Nem sikerül a halottak adóját sem törölni, mert nekik nem hisznek. Az írásokat újból az illetékes ellenőrnek osztják ki, aki a már ismertetett mód szerint bányik el a halottakkal is.

Egyik felsíki községben megtörtént az, hogy egy cipész házáat egyik gazdának adta el és egyik alcsiki községbe költözött. Az átköltözés pillanatában kifizette egész adóhátralékát és egyben értesítette a pénzügyi közeget, hogy más községbe költözik és ott folytatja iparát. Az átköltözést tudomásul vették. Szabályszerűen kivették ott is az adóját, azonban a gazdáról sem feledkeztek meg, hanem

adólapján vagy két éven keresztül szabályszerűen előírták a cipész kereseti adóját és a házadó címén befizetett összegeket a cipész mesterség utáni keresetbe számolták el,

noha soha ekeszarunál más kereső számszám nem volt az adózási szempontból iparossá előléptetett gazda kezében.

Igy aztán a pénzügyek jól képzett tisztviselői elérték azt, hogy most horribilis adótartozás szerepel az illető gazda adókönyvi lapján. A legelszomorítóbb a dologban, hogy a pénzügy nem hajlandó javára írni a tévesen beszedett adókat, hanem így érvel:

A gazda fizesse az adóhátralékát és azután adjon be kérelmet a cipészipar után tévesen beszedett adó törlesztésére.

SEM ELMENNI, SEM MEGHALNI

Vannak olyan adózó polgárok Csikban, a kik évekkel ezelőtt Amerikába, vagy máshová vándoroltak ki. Odakint már állampolgárságot is szereztek. Ennek dacára itt, mint adófizető polgárok szerepelnek. Mások évekkel ezelőtt meghaltak. Vagyon nem maradt utánuk, azonban jövedelmi adójukat újból és újból előírják.

A jegyzők több ízben igazolták halotti anyakönyvi kivonattal a kétségtelen halálos esetet, azonban az illetékes kontrolor még nem jutott odáig, hogy az adót töröltesse.

A hadirokkant négy évvel ezelőtt lemondott korcsma engedélyéről. Nyomban törleést kért. Még ma is szabályszerűen kivetik adóját és rokkantságáért járó éhbérből szabályszerűen, de annál törvénytelenebbül, le is vonják.

És ez így megy minden elképzelhető módon. Nincs az az élő ember, aki ki tudná vájni egy szabályszerű adótörleést az illetékesek kezéből. Ők azonban a törvénytelen adókirívások terén nem fukarkodnak. Olyan számhalmazokat írnak össze, hogy aztán ember legyen az, aki azt be is tudja hajtani.

Nem számolnak azzal, hogy hiába vetik ki az alaptalan adót, mert azt felhajtani úgy sem lehet. Viszont az is elképzelhetetlen valami, hogy az idegen állampolgár, vagy a halott hazájárjon adót fizetni. Így aztán az ilyen adókkal a behajtó közegeknek gyűjtik meg a baját. Mert a miniszter fent Bukarestben, csak az adóhátraléki kimutatásokat látja. Ezekben pedig rettenetes összegek szerepelnek. Tehát be kell hajtani azokat. De ki-től? A számlapackon alvó hajdani jómódú iparostól nem lehet pénzt kapni, mert nincs mit egyék, számszámai pedig az első jogtalan adókövetés fejében elvitték.

Igazán ideje volna ellenőrizni az illetékes ellenőrök „helyszíni” jelentéseit is és radikális intézkedésekkel törölni a behajthatatlan adókat, melyek maholnap nagyobb értéket fognak képviselni Csikban, mint a mennyi maga a megye szőröstől-bőröstől ér.

Ferenc Gyárfás

Móra Ferencet
Winternitz tanár megoperálta

Az operáció sikerült és a beteg író állapota javul

Budapest, szeptember 1.

Jelentette a B. L., hogy Móra Ferenc, a nagy magyar író súlyosan megbetegedett. Előbb orvosai Karlsbadba küldötték, de mivel ott állapota súlyosbodott, hazaszállították Szegedre. Szegeden a betegség még jobban elhatalmasodott és így Móra Ferencet Budapestre kellett szállítani, ahol a nagybeteg író a Grünwald-

szanatóriumban helyezték el.

Mai jelentéseink szerint Móra Ferencet Winternitz orvos-tanár megoperálta. A műtét sikerült és a páciens állapota javult.

Móra Ferencet a sikeres operáció alkalmából barátai, ismerősei és tisztelői nagy számban keresik fel szerencsekívánataikkal.

Megvan az olasz demars hatása:

Albániában kötelező tantárgy
az olasz nyelv

Az albán csendőrség vezénylete kérdésében az albán kormány még nem nyilatkozott

Róma, szeptember 1.

Néhány nappal ezelőtt jelentette a B. L., hogy Olaszország ultimátumszerű demarsot intézett Albániához. Az ultimátum azt követelte, hogy az albán karhatalmi erőket olasz tisztek vezérlete alá helyezték és azt, hogy a középiskolákban küszöböljék ki a francia nyelvet és helyette olaszul tanítsanak.

Nem titok, hogy Albánia százszázalékos olasz politikát folytat. Olaszország ezt a már szinte protektorátus szerű viszonyt kifelé is demonstrálni kívánta és ezért követelte meg az országtól, hogy

csendőrségének vezényletét átbocsássa és az olasz nyelvet kötelezően taníttassa.

Ennek a diplomáciai fellépésnek meg is van az eredménye. Mai jelentéseink szerint az albán király rendelete szerint a jövőben az albán iskolákban az olasz nyelv kötelező tantárgy lett.

Egy másik rendelet is megjelent ma, amely szernt a külföldön tanuló albán főiskolásoknak legalább husz százaléka a jövőben olasz egyetemeken köteles tanulni.

Arról, hogy a csendőrség vezényletnek kérdésében is deferált volna az albán kormány, jelentésünk még nincs.

Veszedelemes kassza-
furótársaság dolgozik
Szilágymegyében

Kasszafurások sorozata nagyvárosi stílusban

Szilágysomlyó, szeptember 1.

Szilágymegyében az utóbbi időben jól szervezett banda működik, amely a betöréseknek és a kasszafurásoknak egész sorozatát hajtja végre. A napokban adtunk csak hírt arról, hogy ismeretlen tettesek behatoltak a szilágycsehi Reich Adolf kereskedő irodájába, ahol megfúrták a kasszát és 4000 lej vitték magukkal. A következő betörés színheije a diósadi Szövetkezet helyisége volt, ahonnan a vakmerő tettesek 11 ezer lej értékű árut zsákmányoltak.

Szerdán éjszaka a krasznai községében újabb kasszafurás történt. A tettesek, akik teljesen nagyvárosi eszközökkel

dolgoztak, megfúrták a pénzszekrényt és 17 ezer 800 lej vitték magukkal. A kasszafuró banda hidegvérre jellemző, hogy a pénzszekrény kiürítése után, a szobában levő mosdóban meg is mosakodtak.

A község háza pénztára 120 ezer lejre volt biztosítva betörés ellen és így a kár sokszorososan megtérül.

A rendőrség véleménye szerint valamennyi kasszafurást, illetőleg betörést ugyanaz a társaság hajtott végre.

A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak, hogy a mindegyre nagyobb arányokban dolgozó kasszafurókat kézre kerítsék.

— Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéző elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.

— Időjárásjelentés. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre keleti, később déli légáramlás várható változó felhőzettel, esetleg kisebb esőkkel. A hőmérséklet egy kevéssé emelkedni fog.

Kérdezzen meg valakit aki már viselt VESTIS szövetet!

SZÖVETEINK

minőségileg

a legjobbak,

mintákban

a legdivatosabbak,

árban

a legolcsóbbak és

viselésben

a legtartósabbak!

VESTIS

szövet-, bélés- és selyemáruház

BRASSÓ, LENSOR 22

Urnó 3 iskolás gyermekkel

teljes ellátást keres

brassói uriháznál. Igényel 2-3 szobát, fürdőszobát és elsőrangú ellátást. Ajánlatok: „Állandó” jellegre a kiadókba küldendő.

Reszkessen, akinek adóhátraléka van...!

Külön szerencsétlenség abból, hogy üdülőhely vagyunk

Brassó, szeptember 1.

Az őszi és az ajtókon kopogató tél az agyonnyargatott adóallanyoknak nem sok kedvező kilátást ígér. A gazdasági válság enyhülésére semmi remény. Egyre-másra állnak le a gyárak, amelyeket megfogytának az érvényben levő vámintézkedések és pénzügyi megszorítások. Hitelletről már beszélni sem lehet.

A válság tehát a téli hónapokban minden valószínűség szerint súlyosabbá válik. És a világnomorságból fakadó nehézségek mellett az állam is oly sulyal nehezedik a polgárságra, amelyenre még nem volt példa Románia gazdaságtörténetében.

A magánvállalkozást letörték. A fatermelésben és több gazdasági ágazatban az állami vállalatok monopoljogokat kaptak az állami és községi közszállítások terén.

A magánosokat az egész vonalon visszahozták.

Csak az adófizetés terén nem. Mert miközben ezek a súlyos bajok végzettszerűen tornyosulnak az ország gazdasági életének egén, a pénzügyminisztérium szeptember 1-re megkongatta az adóbehajtás vészharangját.

Rendeletet adott ki, amelyben utasítja alantasait, hogy szeptember elsejétől kezdve könyörtelenül árverezzenek el kereskedőt, földmivest, gyárost, kisegyzstenciát, nagyegyzstenciát és mindenkit, aki az adóhivatalnak bármilyen összeggel is tartozik.

Szeptember elseje van.

KINOS ÖLVASMÁNY AZ ADÓINKVIZICIÓRÓL

Ahhoz, hogy a boldogtalan adófizetők megérthessék a helyzet súlyosságát, amelyet szeptember elseje hozott magával, elég, ha a pénzügyminisztérium rendeletét minden kommentár nélkül, közöljük.

Kinos és háborzongató olvasmány az adóinkvizícióról. Szórol szóra így hangzik:

„A pénzügyminisztérium szervei a perceptorokkal egyetemben megállapítják a

nagyobb összeggel megadóztatott polgárok névsorát, valamint azokat, akiknek hátralékuk van és rossz adófizetőkként közzismertek. Ezekkel szemben azonnal foglalást és végrehajtást kell vezetni, majd a törvény értelmében árverezni. Ezeket a listákat állandóan készenlétben kell tartani, hogy esetleges felsőbb kontrollnál kéznél legyenek. A pénzügyigazgatók személyesen kötelesek ellenőrizni a perceptorok munkáját a végrehajtások és árverések terén.

„Tekintve, hogy a mezőgazdák, földművesek, szeptember hónapban kezdik gabonájukat eladni, a pénzügyigazgatók össze fogják hívni a körzetükhöz tartozó összes adóhivatalnokokat és ki fogják őket ok-

tatni, hogy a legteljesebb eréllyel és a fentebbi intézkedések szellemében azonnal lássanak neki az adók behajtásának.

„A fürdőhelyeken azonnal be kell hajtani az adókat azoktól, akik jövedelmüket a fürdőszektorra építették.”

Igy hangzik a pénzügyminisztérium rendelete, amely két nappal ezelőtt a brassói pénzügyigazgatósághoz is befutott. Ez a kinos olvasmány az adóinkvizícióról mindenkit megdöbbenhet.

Mert ez azt jelenti, hogy nincs könyörület. A pénzügyminisztérium a pénzügyigazgatóságokat szorongatja.

És működésbe jön az adópréss, megperdül a dob, amely az utolsó párnát is kiveszi az adófizető feje alól.

Csendes beszélgetés a pénzügyigazgatóval, aki szintén megdöbben

A brassói pénzügyigazgatóság élére nemrég új adminisztrátor került. Illetve a pénzügyigazgatóságot két részre osztották: az egyik szekció, ahol kivetik, a másik, ahol behajtják az adókat.

Crisan pénzügyigazgató fiatal ember nagyon szimpatikus, kedves ember, aki talán úgy belülről sajnálja a vérző adóalanyokat.

Amikor a rendeletről érdeklődtünk, őrajta is látszik a megdöbbenés, de neki hivatalból a pénzügyminisztérium kell védenie:

— A rendelet, amit kaptunk, erőlyes és nem tűr könyörületet. A pénzügyminisztérium azonban előzőleg öt százalékos engedményt helyezett kilátásba azoknak a késedelmes adófizetőknek, akik idejében teljesítik köteleességeiket. A befizetés dátumát, amelynek amnesztiaszerű jellege volt, a pénzügyminisztérium kétszer is meghosszabbította. Miután látták, hogy a biztatás ellenére sem fizetik be a hátralékos adókat, elrendelte, hogy könyörtelenül hajtsunk végre mindenkit és árverez-

ziünk mindenkinél, aki az államnak adóval tartozik.

A pénzügyigazgató ezután vigasztalni próbál:

— Természetesen csak azokat árverez-zük el, akik tudnának adót fizetni, de nem akarnak. Ezekről már készülnek is a listák és holnap, szeptember 1-én megkezdjük a foglalásokat. Ha meg nem gondolják magukat, nyolc napon belül hatalmas vagyonok kerülnek dobra.

— Így hangzik a felsőbb rendelet. És nekünk ehhez kell alkalmazkodnunk.

AZ ELSŐ NAP: NYOLCVAN VÉGREHAJTÁS

A miniszteri rendelethez nem fűztünk különösebb kommentárokat, azt hisszük, hogy a pénzügyigazgató nyilatkozata is elég világos.

Nincs könyörület. Amit igazol az a lázas készülődés, amely az egész pénzügyigazgatóságot elfogta. A perceptorok az összes regisztráltakat felnyitogatták és évekre visszamenőleg kiírják az összes adótarozásokat.

Miközben az egyik tisztviselői csoport az adósságok összeírásán dolgozik, egy másik csoport már állítja is ki a fehér cédulákat a foglalásra és végrehajtásra.

A brassói adóhivatalnál megindult az adópréss.

A mai nap folyamán körülbelül nyolcvan végrehajtási cédulát állítottak ki. Ezeket azonnal kikézbcsítik és ha nem fizetnek, nyolc napon belül árvereznek.

Ezzel egyidejűleg készül a rosszul fizető és rosszindulatú adósok listája is, amely utirányul szolgál majd a végrehajtó közegek és az adóhivatali dob kezelőinek. A pénzügyigazgatóságon közölték, hogy a végrehajtással nem sokat tehetőrizhatnak. A tartozás nyolcszorosának megfelelő értéket foglalnak le és a holmikat lehetőleg együtt adják el licitáció útján. Mert az adóhivatalnak nincs annyi tisztviselője, amennyi árverést fognak majd szeptember havában tartani.

A pénzügyminisztérium rendelete ugyanis kimondja, hogy az üdülőhelyeken a legerélyesebben kell eljárni azokkal szemben, akik egzisztenciájukat a fürdőszektorra építették és a fürdőszektor letelte után sem fizették meg adóikat. Azzal nem törődnek, hogy hol volt az üdén fürdőszektor?

Brassóban ezek vannak olyanok, akik valóban csak a fürdővendégekből élnek. Ezek most mind dobra kerülnek, tekintet nélkül arra, hogy a fürdőszektor nem hozta meg azokat a jövedelmeket, amelyek ket jogga remélhettek.

A pénzügyminisztérium megfledkezett arról, hogy Brassóban hónapokon keresztül esett az eső. Ezalatt az idő alatt az idegen vendégekre váró kismemberek egyetlen lejt sem kerestek. A szektor alig tartott egy hónapig. Ily rövid idő alatt pedig aligha lehetett annyit keresni, hogy a mindennapi betevő faat mellett még adóra is jussen.

Az adóhivatali dob azonban nem ismer realitásokat, mégkevésbé eszimentalizmust. Az könyörtelenül pereg, mert így parancsolja neki a rendelet, amely nem vesz tudomást arról, hogy a szegény embernek szeptember hónapban gyermeke iskoláztatásáráról kell gondoskodnia, télire fát kell venni és valami pénzt is félretenni a feketé, csikorgó téli hónapokra.

A kereskedő még fel sem ocsudott a nyári télenségből és az üzlettelenségből, máris kopogtat aiaján a végrehajtó.

A földműves el sem adta jóformán a gabonáját, máris megmarkolják az ekéjét, hogy elárverezzék adóba.

Jó volna, ha a város bevonna térzenéit, a kávéházakban megszűnne a muzsika, akárcsak a gyász napjaiban.

Hanem azért, mert az őszhöz és a sanyarúnak ígérkező télhez az adóhivatal dzsejstái, a végrehajtók szolgáltatják majd a zenét.

Velőtrázó zene ez...

Seres Miklós.

OLCSÓBB LETT A MOZI!

Szezonnyitó premier a
LUX-MOZGÓ-ban

MA
pénteken,
szeptember 1-én

a világ legnagyobb és legizgalmasabb kémfilmje

KÉMNŐK

(DIE UNSICHTBARE FRONT)

amely a nagy világháború ismeretlen kémförténétét, a tengeri kémkedést foglalja magában

A film zenéi slágere:

»Ich möchte Dich
1000 × küssen«

Trude v. Molo, Karl Ludwig Diehl, Theodor Loos, Paul Hörbiger, Trude Berliner, Alexa v. Engström

Számozott helyek!
A tolongás elkerülése végett kérjük a jegyekről elővételben gondoskodni. — Az előadások naponta 5—7 és 9 órakor kezdődnek. — Szenzációs kísértő műsor. Előjáték és világhírű.

A LUX-MOZGÓ igazgatósága a hatalmas film bemutatásánál nemcsak, hogy eltekintett a jegyárak emelésétől, hanem máától kezdve olcsóbbá tette a helyárakat, amelyek **35, 25 és 15 lej** a következők

OLCSÓBB LETT A MOZI!

Bebiztosítják a városi autóbuszokat

Brassó, szeptember 1.

Csütörtökön délelőtt a városházán árlejárást tartottak az újonnan beszerzett városi autóbuszok bebiztosítására. Az árlejtési jegyzőkönyv szerint a biztosítás rongálás, szerencsétlenség, lopás, tüzvész ellen történik.

Az árlejtésre összesen két biztosítási cég jelentkezett: a Transsylvania és az Agronomul biztosítók, amelyek közül az Agronomul kocsinként évi 11 ezer 438 lej, a Transsylvania pedig kocsinként 13 ezer 620 lej díjat kért. A benyújtott ajánlatok fölött a város vezetősége hétfőn dönt.

Az eső miatt csak vasárnap kezdődik a brassói országos teniszverseny

Brassó, szeptember 1.

A beállott esőzés miatt a verseny rendezése úgy határozott, hogy az csak vasárnap reggel kezdődik. Szétmentek az egész országba a sürgönyök, hogy a benevezettek csak vasárnapra jöjjenek. Remélhetőleg szombaton már szép idő lesz és vasárnap kezdődhetik az érdekes küzdelem. A nevezési listák újabb jénvű játékosokkal bővültek, úgy hogy mondhatni, az idén ilyen erős mezőny még nem találkozott az országban.

A teljes listát legközelebb közöljük. Mint már jelentettük, meghívták a versenyre a Bukarestben tartózkodó báró Morpurgot is. Ha ideje engedi, le is jön Brassóba és egyik neves román játékos-sal bemutatást fog játszani.

Most már csak arról van szó, eláll-e az eső. Ha igen, úgy vasárnap indulnak a küzdelemek. Színhely: a Cenk alatti tenispályák.

Beiratások

Tudomására hozza az érdekelt szülőknek, hogy az I. osztályba a felvételi vizsga szeptember hó 4-én reggel 9 órakor kezdődik. Felvételi vizsgára jelentkezni lehet szeptember 3-ig. A javító vizsgálatok szeptember 11-én lesznek. Beiratkozások az I.-es osztályba szeptember 5-től kezdődőleg. — A Brassói Ref. Felsőkereskedelmi Iskolába és a Női Kereskedelmi Tanfolyamra beiratkozások szeptember 4-től 10-ig.

Elveszett cselédkönyv

Kedden este nyolc óra felé, a Vasut-utca-ban levő Csiky-szálloda környékén elveszett egy Köllő Katalin névre kiállított cselédkönyv. A becsületes megtaláló a cselédkönyvet adja le a rendőrségi cselédbejelentőnél.

★ GARANCIA-LEVÉL, kibocsátott annak igazolására, hogy a „Ki ad egy csókot” című bűbajos, német énekes, táncos vigoperett a legötletesebb, a leghangulatosabb, a legmulattatóbb filmjondóság. 1. Ez a film azért készült, hogy eredeti humorával, nagyszerű szűziséjével, a frappáns helyzetkomikumokkal, nagyszerű zeneszámokkal szórakoztassa a közönséget. 2. Ez a film a gondoktól agyonnyargatott közönségnek készült, azzal a rendeltetéssel, hogy felvidítse a lelkeket, örömet vigyen a szívekbe. 3. Témája nem súlyos probléma, hanem az egész film csupa eredeti humor, pajzán jókedv és ami elmaradhatatlan, sok szerelem. 4. Ez a film mindenkit egyformán érdekel, férfit és nőt, fiatal és agastyánt. 5. Mi ezennel garanciát vállalunk, hogy aki a „Ki ad egy csókot” című ragyogó filmjondóságunkat megnézi, nagyon, de nagyon jól fog mulatni és aki egyszer látta, még egyszer megnézi. 6. „Ki ad egy csókot” német énekes, táncos operette férfi főszerepét Georg Alexander, a közönség kedvence, a humorról pedig Félix Bressart és Paul Kemp gondoskodik. Külön szenzáció a női főszereplő, Marion Taal, aki ebben a film-ben debütál Brassó közönségének és aki Lilian Harvei utóda. 7. E. W. Emo rendezte a filmet. 8. „Ki ad egy csókot” című filmünkről mindenki nagy elragadtatással fog beszélni. Premier szombaton. Astra Mozdó.

Primária Municipiului Braşov.

Nr. 22.080—1933.

Serv. ad.-tív.

HIRDETMEY

Közhírré tétetik, hogy a hetivásár hivatalos ünnep miatt nem f. é. szeptember hó 8-án (pénteken) hanem f. é. szeptember hó 7-én (csütörtökön) lesz megtartva. Braşov, la 30. August 1933.

Primar: Dr. C. Voicu mp. Secretar general: R. Maxim mp.

Hatalmas köröndöt építenek a Kapu-utca végére

Brassó, szeptember 1.

Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy a Distribuția petrolului vállalat, a várossal kötött szerződés értelmében megkezdte a posta előtti térségre tervezett benzinkut és földalatti illemhely megépítését. A város vezetősége azonban az utolsó pillanatban módosította a terveket. Kezdetben ugyanis azt akarták, hogy a benzinkut a sétater elejére, majdnem a posta elé építsék. Szakértők javaslatára azonban a polgármester elhatározta, hogy a Kapu-utca alsó részén hatalmas teret építtet. A térség egyrészt a Kapu-utcától a postáig, másrészt pedig a törvényszéki épülettől egészen a Rezső körutig fog terjedni és magába foglalja a felső sétater egy részét is. Erre a sarokra az egész új térség méreteinek megfelelően építik fel a benzinkutát és a földalatti illemhelyet.

Az új térség egyike lesz Brassó legszebb részének, mert a közepét csoportokkal rakják tele és a csoportok mellől pedig sugárutak szaladnak szét minden irányba.

Amerikában bojkottálni akarják Fordot, mert nem engedelmeskedik Rooseveltnek

Ford hallani sem akar a szakszervezetek elismeréséről

Washington, szeptember 1.

Ismeretes, hogy az amerikai munkanélküliség megszüntetése és az ipar fejlődésének érdekében Roosevelt elnök kidolgoztatta a nemzeti munka kódex-szeit. Emiatt most

Roosevelt elnök és Ford autókirály között rendkívül eles háborúság keletkezett.

Ennek a háborúságnak tulajdonképpeni oka nem abban van, mintha Ford nem akarná az elnök gazdasági terveit elfogadni, hanem inkább abban, hogy Ford hallani sem akar a szakszervezetek elismeréséről.

Az autókirály arra az álláspontra helyezkedett, hogy minden munkása egyenlőség, akivel ő külön-külön tárgyal, ha arra szükség van s éppen ezért semmi szükség sincsen arra, hogy a munkások érdekeit a szakszervezetek képviseljék.

A nézeteltérés Roosevelt és Ford között olyan súlyos harccá fejlődött, hogy Johnson tábornok, a nemzeti munka kormánybiztosa már azzal a gondolattal foglalkozik, hogy Ford ellen mozgalmat indíttat és gyártmányait mellőzteti az amerikai piacokon.

A munkakamara perrel akarja a várost a 8 órai munkaidő betartására kényszeríteni

Brassó, szeptember 1.

Tagadhatatlan, hogy a városi autóbuszok üzembehelyezésével sok munkanélküliség adtak kényerét. De keserű kényér az, ha túlórázásokkal és idegölő munkával kell megkeresni.

A brassói munkakamara, mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt beadvánnyal fordult a városhoz és kérte, hogy az autóbusz üzemeknél tartsák be a nyolcórás munkaidőt úgy, amint azt a törvény előírja. Jelenleg ugyanis — a munkakamara munkásszekciójának állítása szerint — az autóbuszokon nem nyolc, hanem napi 16 órát dolgoznak, ami egyrészt antiszociális, másrészt pedig a közlekedést is veszélyezteti. A munkától kifáradt sofőr képtelen oly elővigyázattal vezetni a kocsit, amint azt a városi forgalom megkívánja.

A város vezetősége tudomást szerzett erről a munkakamarai átiratról, de mindeztideig semmi sem történt a rendszer megváltoztatása érdekében.

Ertesüléseink szerint a brassói munkakamara munkásszekciója elhatározta, hogy amennyiben a város magától be nem vezeti az autóbuszokon a nyolcórás munkaidőt, úgy bírósági uton fogják kényszeríteni a törvény betartására.

A munkakamara el van határozva arra, hogy szükség esetén perrel támadja meg a várost a nyolcórás munkaidőről szóló törvény be nem tartása miatt.

Valószínű, hogy ezt a pert, amely a maga nemében példátlan, néhány héten belül már meg is indítják a brassói törvényszéken.

Az elmúlt éjszaka nagy razziát rendezett a rendőrség

Igéret a rendőrségi létszám megerősítésére

Brassó, szeptember 1.

Az utóbbi napok rablótámadásai és bűnesetei fokozottabb tevékenységre készítettek a brassói rendőrséget. A városházi kasszaforrással kapcsolatban lefolytatott nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy a vakmerő rablást hivatásos betörő követte el.

A rendőrség biztos nyomon van és így a tettes letartóztatása már csak napok kérdése.

Brooser mérnök ellen elkövetett éjszakai merénylettel kapcsolatban a rendőrség első sorban annak megállapítására fektette a főszűrt, hogy a merénylet a helyszínen hagyott és teljesen új sapkáját honnan szerezte be. Ezen a nyomon elindulva ugyanis könnyű lesz a tettest kézrekeríteni.

A rendőrség bünygyi osztálya egyidejűleg erőteljes kézzel nekilátott Brassó város megtisztításának.

Csütörtökre virradó éjszaka megfelelő előkészületek után az egész város területén nagyszabású razziát tartottak. A razzia sikere érdekében a rendőrség teljes nyomozó-

Szombattól, szept. 2-től szenzációs PREMIER! — Német énekes, táncos filmoperette:

KI AD EGY CSÓKOT?

(UND WER KÜST MICH)

FŐSZEREPBEN: GEORG ALEXANDER — FÉLIX BRESSART — MARION TAAL az új LILIAN HARVEI

sát csütörtökön reggel végezték el a bünygyi osztály detektívjei és rendőrkomiszárai. Az igazoltatások során kiderült, hogy

az előállítottak közül kilencet az ország különböző hatóságai köröznék, az egyiknek másfél éves jogerős ítélete van és az ítélet kitöltése előtt bujdosott, az egyik megszökött a brassói ügyészéi fogházból, a többiek pedig hontalan csapargók és más városbeliek.

Ezeket huszonnégy óra alatt kitoloncoltatták Brassó területéről.

Amíg Brassóban a betörésekkel, lopásokkal és éjszakai támadásokkal kapcsolatos izgalmas események zajlottak, véletlenül itt tartózkodott Voicu Nătescu földművelésügyi miniszter és helyettes belügyminiszter is, akit a hatóságok részletesen tájékoztattak a dolgokról.

A miniszter, akit Brassóhoz közeli szállak tűznek, kijelentette, hogy

a maga részéről minden lehető el fog követni a brassói rendőrség megerősítése érdekében.

Mert csak ez biztosíthatja a megrokkant közbiztonság rehabilitálását. Ugyanakkor a miniszter utasította a hatóságokat, hogy a nyomozások különböző fázisairól rendszeresen értesítsék.

Újabb betörés

Tegnap délután újabb betörés történt Brassóban. Ismeretlen tettesek behatoltak az Általános Gazdasági Szövetkezet (Ágisz) Sütő-utca-ban levő helyiségébe, felnyitották az üzlethelyiség összes fiókjait és a pénztárból 1500 lej készpénzt vittek el. A betörést jelentették a rendőrségen, amely a nyomozást megindította.

Kormánypárti értekezlet

Brassóban

A Brassóban tartózkodó Voicu Nătescu földművelésügyi miniszter elnöke alatt kormánypárti értekezlet volt a vármegye-házban. A miniszter az értekezleten felhívást intézett a hitelezőkhöz és adósokhoz, hogy a konverzióval kapcsolatban lehetőleg kössenek egyezséget. Majd kijelentette, hogy a kormány úgy a baloldali, mint a jobboldali mozgalmaknak ellene van és mindkét szélsőség ellen küzdeni fog. A Skoda-üggyel kapcsolatban a miniszter kijelentette, hogy az ellenzék berkeiben valóságos rágalomhadjáratot zúdítottak a kormányra, de ezek a rágalmak mindvalótlanoknak bizonyultak. Végül is hangoztatta, hogy a kormány erős és eszé ágában sincs távozni az ország éléről.

KÜLÖNBÉG

— Mondd, fiacskám, akarsz egy falatot eből a rántott csirkéből?
— Nem, köszönöm szépen...
— Mi az, nem vagy éhes?
— De nagyon és nem egy „falatkát” szeretnék!

(Hamburger Illustrierte.)

ASTRA MOZGÓ

Ma, pénteken, utoljára fut a nagyszerű filmoperette:

AZ ÉJSZAKA DALA

FŐSZEREPBEN:

JEAN KIEPURA
MAGDA SCHNEIDER
FRITZ SCHULTZ
OTTO WALLBURG

VILÁGPOLITIKA

A Saar-vidék — ütköző-
állam

Az egész Saar-medence 1910 négyzetkilométerével még valamivel kisebb, mint akármelyik megye, de csaknem annyi ember él rajta, mint a tizenötször akkora Albániában. Politikailag az egykori porosz-pfalzi provincia Németország, Luxemburg és Elzász-Lotharingia között egyike az elsősorban fontos területeknek. A versaillesi szerződés 45. szakasza alapján francia katonaság szállta meg s ez a megszállás elméletben 1935 januárjában érne véget. Elméletben, mondjuk, mert hogy a valóság mit hoz, ez még a jövő titka. A francia megszállás alapja az volt, hogy a németek elpusztította északfranciaországi területek újjáépítésére garancia kellett s abból, hogy a kicsiny Saar-vidék tizenöt éves okkupációját elégségesnek tartották a négyéves pusztítás ellenértékének a biztosítására, fogalmat lehet alkotni, mekkora gazdasági értéket képvisel ez a terület. A Saar-vidék a régi Németországnak egyik leggazdagabb szén- és vasércmedencéje, 1930-ban mintegy tizenhatmillió tonna szenet, kétféle millió tonna nyersvasat és ugyancsak kétféle millió tonna acélt produkált; huszonöt-harminc százalékkal többet, mint a békeévek csúcspontján, 1913-ban.

A Saar-vidéket ezidő szerint egy ötagu kormányzóbizottság igazgatja a népszövetség ellenőrzése alatt. A versaillesi szerződés szerint 1935 januárjában népszavazás dönti el, vajjon az ipari medence Franciaországhoz akar-e csatlakozni, vagy vissza Németországhoz, esetleg megmarad-e mostani helyzetében. Hitlerék jöttével a munkáslakta terület döntése kérdésesebb lett, mint valaha s bár Hitler azt mondta tegnapi beszédében: minden német, aki a haza szentségében hisz, a visszacsatolás mellett adja le szavazatát, a saar-vidéki munkásság ma azt az álláspontot vallja, hogy haza csak ott van, ahol jog van. De a terület sima visszaadása még akkor sem fog megtörténni, ha a többség a kiűrés mellett döntene is. Egy angol lap ma azt a szenzációt közli, hogy a népszövetség a Saar-vidéket Hitlerék fegyverkezésre való tekintetével ütközőállamnak akarja berendezni Németország és Franciaország között. Ez a hír lehet az európai politika kísérleti ballonja, hogy a német álláspontot kipróbálja, de tényeken is alapulhat: Hitler kisse korai és izgatott kirohánása az öt-negyedév múlva időszerű népszavazás befolyásolására érthetővé is teszi az utóbbi kombinációt. Egy biztos: azon a surlódási felületen, amelyen ma a franciánémet politika mozog, a Saar-medencére még nagyon fontos szerep vár.

VISSZA A VÉDKÖTELEZETTSÉGHEZ?

Vaugoin tábornok osztrák hadügyminiszter bejelentése, hogy Ausztria a napokban megteszi az első lépést a védkötelezettség felé, nem volt meglepő — de meglepetés volt. Hetek óta nem titok többé, hogy a kis dunamenti közlársaságnak nyolc-tízezer főnyi létszámemelését engedélyeznek egykori békediktái s hogy erre az újabb katonaságra miért van oly sürgető szükség Ausztriának, tudja minden újságolvasó. Németországban nyíltan fölfegyverzik az Ausztriából megérkezők horogkereszteseket s ezt az „osztrák légíót” a renitens testvér megfegyverzésére s a szomszédállam gleichschaltolására tartják készenlétben. Nem lehet tehát csodálni, hogy a kicsiny Ausztria kősz fegyverrel is megvédeni határait a befűrés fenyegető esetlegei ellen. Ezuttal nem is maga a tény, hanem a forma okoz meglepetést. Ausztria félénként nyolc-tízezer katonát fog sorozni s a már meglévő huszezer katonával állandóan harmincezer embere lesz fegyverben. Az emelése maga még nem jelentené a st.-germaini békeszerződés revízióját, mert eredetileg is harmincezer főben állapították meg az osztrák véderőt s csak takarékosági okokból csökkentette a tizenkilenc-huszezer meg pacifista osztrák kormány a harmincezerre. De azzal, hogy Ausztria a pótkatonaságra bevezeti a fél-éves szolgálatot s ezeket a pótkatonákat tartálékolja, valóban megtörtént az első lépés az általános védkötelezettség felé.

A kölni gyorsvonaton titokzatos körülmények között

Megölték a Ford-művek
németországi főmegbízottját

A bárót valószínűleg kidobták a robogó vonatból

Berlin, szeptember 1.

A kölni gyorsvonaton megdöbbentő szerencsétlenség, vagy esetleg büntény történt. Aldozata nem más, mint Mühlgé János báró, a Ford-művek németországi főmegbízottja. Egyelőre nem lehet megállapítani, hogy mi történt vele, csak annyi bizonyos, hogy ami-

kor a gyorsvonat a végállomásra befutott, podgyászeit az egyik kocsiban gazdátlanul találták meg. Azonnal vizsgálatot indítottak az eltiúnt utas felkutatása iránt s így derült ki, hogy

Mühlgé báró a teljes sebességgel ro-

bogó gyorsvonatból kiesett és halálra zúzta magát, vagy pedig merényletnek esett áldozatul és támadói kidobták a robogó vonatból.

A német rendőrség széleskörű nyomozást indított a rejtélyes eset tisztázására.

ARADI SZINJÁTÉKOK

A diákkongresszus után Cuza is megjelent Aradon,
de nem jutott szóhoz. Lesz-e énekes halott a haldokló
aradi színészetből

Arad, szeptember 1.

Már hűvösek az esték és a hajnalok, az emberek fázósan huzzák össze magukat a közeledő tél, a nyakunkra lépő ősz kegyetlen gondjai alatt. Városainkba, falvainkba, egyszóval házunk tájékára bevonul az ősz s az induló szezon millió égető, kínzó kenyér-tüzelőfa problémája mellett lassan-lassan mind aktuálisabbá válnak az őszi szezon egyéb problémái is, amelyek végeredményében szintén kegyetlen életproblémákat takarnak. Arad életébe, ebbe a haldokló életnek nevezett vergődésbe, a közelmúltban két nagy aktuális kérdés vitt némi mozgalmasságot: a politika és a hivatásos színjátszás problémája körül fordul meg az utóbbi időben a szóbeszéd.

A politika, amelynek ősszel aktuálisává váló kérdéseit a diákkongresszus előjáróban már letárgyalta, a politika szemmel látható módon izgalmas eseményeket dob napirendre a szezon elindulásakor. Az aradi diákkongresszus a többség minden haladó szellemű állásfoglalása ellenére is a türelmetlenség mellett tört lándzsát: és ez a tény sok meggondolni való észrevétel kiindulási pontja kell, hogy legyen.

Cuzaéknak minden szabad

És, ha már a politikáról van szó, meg kell emlékezzünk Cuzaék aradi látogatásáról. Cuza és vezérkara, mint ismeretes, már hetek óta járkálnak keresztül-kasul az országban és hirdetik azokat az elveket, amelyeket a büntetőtörvénykönyv egyszerűen vallás és felekezetielleni igaztásnak nevez. Izgatnak, a legfékevesztettebben izgatnak ezek az urak, anélkül, hogy bármi komolyabb bajuk is történnék. Ha egy munkásvezér az osztályharcról szónokol, ha egy munkanélküli csoport merné megrendezni a külföldön divatos éhségfelvonulását, kétségtelen, hogy a fegyveres erő törné le a kiméletlenül megmozdulásukat. De Cuzaéknak szabad. Ugyáltszik, monopolizálták a maguk számára az izgatást.

Cuza és vezérkara Aradon nem tudott előadást tartani. Arad közigazgatási vezérkara nagyszerű, feladatuk teljes tudatában levő köztisztviselőkből áll. Cuzaék megérezte, hogy Arad nem lesz szabad vadászterület számukra. És váratlan gyorsasággal eltávoztak a városból. Arad nyugalmát tehát tetteikkel nem zavarták, mert nem zavarhatták meg.

Mialatt pedig Cuzaék zavartalanul pergetik az egész országon keresztül a maguk véresen brutális tragikomédiáját, addig az

Hogy a lépés, amely a nagyhatalmak jóváhagyásával, hogy ne mondjuk, a nagyhatalmak sugalmazására történt, helyesebb, más lapra tartozik. Az Ausztria függetlenségét támogató Európa meg akarja menteni a látszatot, mintha az első nekierohant az osztrák határoknak nem Ausztria maga verné majd vissza. Komolyabb támadás kivédésére még a megnagyított osztrák hadsereg se volna képes: s a látszatért nagyon sokat áldozott az európai politika. Az első visszahatás már jelentkezik is. A németek a maguk

Az aradi diákkongresszus nemzetiparasztpárti demonstráció volt és ime, a rendező kormánykörök eltűntek, sőt, talán szívesen is vették, hogy a „felelőtlen”, „szélsőséges elemek” a maguk szélsőséges álláspontjukat minél hangosabban világgá harsogják, hogy kisebbségellenes hangulatukat mindvégig fitogtassák.

Igy kellett, hogy legyen, mert egyébként elképzelhetetlen, hogy a kormány megengedte volna, hogy az aradi kongresszuson a vasgárda kiküldöttei még csak szót is kaphassanak. Ki tudná ugyan is jobban, ki tudhatna jobban azt a tényt, hogy a vasgárda be van tiltva, a vasgárda illegalitásba kényszerült, ugyancsak, mint például a romániai kommunista-párt. A vasgárdát az államhatalom államellenesnek minősítette, betiltotta, állítólag tehát üldözi is. A valóság pedig azt mutatja, hogy a vasgárda hivatalosan fémjelzett és elfogadott szerszám, hogy a vasgárdának döntő jelentőségű szava lehet még egy kormánypárti diákkongresszuson is.

Éppenséggel nem megnyugtató tünet ez, a most elkövetkező politikai szezon küszöbén. Sötét árnyék, amely mögött sok keserűség váratlan „ajándéka” lehet megbujtatva.

erdélyi magyar színészet haldokolva vergődik a különböző „illetékesek” tanácskozó asztalán. Aradnak például nincs még színidirektora, Arad például még magyar társulat nélkül áll. Folytak a tanácskozások, tanácsok röpködnek, megbeszélések folynak, keresik a „csodálatos színidirektort”, aki csodát mível majd és olyan szintársulatot szervez, amely kívül helyezheti magát a dekonjunkturán és bombasikereteket ér majd el. Elfelejtik, hogy sokszor ez a válság, amellyel a kisebbségi színjátszás küzd. Elfelejtik, hogy itt nemcsak az általános pénzügyi krízis, hanem a színház világszerte mutatózó válsága a kórokozója, súlyosbítja a kisebbségi sors, a kisebbségek helyzetének terheivel.

Aradon, Erdélyben utolsákat vonaglik a kisebbségi színjátszás. A magyarpárti tagozatok — minden központi utasítás nélkül — ismét kétségbeesetten kapkodnak, hogy legalább látszateredményeket érjenek el. De érdemben semmi sem történik, mint ahogy van semmi sem történt hónapokon keresztül. Egy ismert aradi színész a következőképpen ismerteti a helyzetet:

— Tanácsokkal el vagyunk látva, — mondja Felhő Ervin, aki az aradi színészgárda nevében beszél, — tanácsokra már nincs szükségünk. Szervezzék meg a kö-

részére ugyanazt a kedvezményt követelik, amit Ausztriának megadtak: ők is sorozni szeretnének, ők is visszaállítják az általános védkötelezettséget. Hogy a német támadó nem kapja meg mindazt, a mit a védekező osztrák, több mint bizonyos. De hogy ezzel új gyújtóanyagot adnak Hitleréknek a háborus nacionalizmus szítására, ez se lehet kétséges. A fegyverkezés egyenjogúságáért való kiáltozás még lármásabb lesz Németországban s a légma mögött még erőteljesebb tempóban folyik majd a titkos fegyverkezés.

zönséget, biztosítsanak a magyar színháznak akármilyen csekély bevételt és meglesz oldva a kérdés. Nem mondom, hogy állandó, egész szezonos társulatot lehet fenntartani a mai visznyok között. De a több városnak egy színigazgató számára való kiadás elve sem jelent megoldást. Kétségtelen azonban, hogy a színészek meg lennének elégedve azzal, hogy pár hónpra biztosítsanak a kenyérüket, mert ez is több lenne, mint az állandó munkanélküliség, az állandó küzdelem az anyagi gondokkal. Nem kell nekik tanácsok: tettekre van szükség végre. Ifj. Szendrey Mihály, aki színésztársuk s akiben valamennyien megbizunk, hajlandó lenne a saját személyében, hangsúlyozom, minden más befolyástól mentesen, a saját személyében a színház vezetését, mégpedig lyében átvenni a színház vezetését ciumot alapítana. Anyagi támogatás is lenne, a színészek minden bizalma emellett a megoldási terv mellett van. Ne tanácskozzanak hát a zólaszlatok mellett az illetékesek, hanem lássanak hozzá minél előbb, minél erősebben ahhoz, hogy megszervezzék az aradi magyar közönséget. Mert csak ez az egyetlen módja annak, hogy az aradi magyar színjátszást „énekes halott” lehessen...

b. k.

SZÍNHÁZMENTŐ ÉRTEKEZLET

Az agonizáló aradi színház megmentésére Barabás Béla dr. szerdán este „színházmentő” értekezletet hívott egybe.

Barabás Béla dr. hosszas beszédben vázolta az aktuális kérdéseket. Indítványozta, hogy a Magyar Párt parlamenti csoportja járjon el a színészek egzisztenciája elé tornyosuló akadályok elhárítása érdekében. Kérdezzék meg a Magyar Pártot, hogy ki kapjon Erdélyben koncessziót? Tiltakozott a jelenlegi „színházmegszapo-

— Szívbetegnek és érlelmesesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József viz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz.

ritási rendszer” ellen. Véleménye szerint, meg kell állapodni abban, hogy Arad melyik városokkal köt szini kapcsolatot és ezért a színigazgató személyének a megválasztását nem tartja egyelőre aktuálisnak. Vissza kell hódítani az aradi közönséget.

Az egyik felszólaló elképzelése szerint az lenne üdvös, ha Erdélyben egyetlen színház lenne, amely Aradra is ellátogatna. Felhő Ervin személyében, a színészek részéről a fenti indítvány ellenvetésre talált, mert emelné a színészek munkanélküliségét. Felhő, — aki mint komikus működik a színpadon — az értekezlet során azt a komikusan ható kijelentést tette: „Nem értem, minek beszélnek színházmentésről? Ki kell várni, amíg megszűnik a válság!”

Mészáros Béla, színigazgató-jelölt, a szatmári példát, a konzorcionális színigazgató tervét pártfogolta. Véleménye szerint, a „színházbarátok” megalakulása esetén, 1500 embernek kell vállalnia a közönségből, hogy legalább kétszer eljön a színházba.

Az értekezlet végén kiküldtek egy 23 tagú bizottságot, amelynek meg kell szervezni a közönséget, meg kell választani a színigazgató személyét és érintkezésbe kell lépni a városokkal.

HIREK

Félelem

Van az emberi lélekben egy érzés, amit különösen a férfiak nem szívesen vallanak be. Ugy hívják: félelem. Hogy mi a félelem, az orvosi tudomány rég elkészült a maga diagnózisával. A tudományok jobban látják, mint a laikusok szeme, de nem látják meg olyan sok mindent, amint a kíváncsi laikusok és a tudósok legtöbbször kifelejtik számadásaik közül az aktuális okokat. A tudomány azt mondja:

— A félelem diszpozíció dolga. És mert a diszpozíció az idegektől függ, tehát a félelem: idegügy.

A laikusok azonban azt is észrevették, hogy fantázia nélkül nincs félelem. Akinek nincs fantáziája, az nem is fél. Aki azzal a közömbös nyugalommal és hideg számításával ül fel a hatalmas amerikai hajóra, hogy néhány nap múlán Amerika partján száll ki, az csak egy fiatal nő vagy férfi lehet, a mai józan, gépidők szülőtte, vagy olyan ember, aki nagyvárosban született és nőtt fel.

A régi kis- és nagyvárosok gyermekei még borzongató dajkameséken nőttek fel és a régi nagy művészek: zeneköltők, írók, festők, szobrászok, a népmesék fantáziáját lélegzették be magukba. Ezek a fantázia művészek, akik tudták, mi a veszedelem, mi a szenvedés, mi az élet és mi a halál, egytől-egyig félték is. Hogy mitől? A sorstól. Ezeket aligha lehetett volna rávenni, hogy Párizstól Londonig repüljenek és aki egy századot álmodott meg előre, benne a repülő embert, valószínűleg Jókai sem repült volna még csak Bécsig sem. Aki nem tudja, mi az élet, az nem is fél a veszedelmétől. Hogy ez gyávaság? Szó sincs róla. A gyávaság jellemhibája, míg a félelem bizonyos lelki definíció.

A modern gyermeknevelésben már szinte ismeretlen a félelem fogalma. Az új gyermek vakmerő, nem ábrándozó és a fantázia messze elkerüli. A XX. században nem fog születni sem egy Beethoven, sem egy Jókai. A fantáziát üres szavakkal pótolják, a zeneköltőt dobbal és fűződények fedőivel.

Hacsak egy csöppnyi fantázia forogna közkézen, nem lennének tele az újságok naponta auto-szerencsétlenségek híreivel. Ha a vezetők respektálnák az életet, ha az elbizakodottságnál nagyobb volna bennük a képzőerő, aligha volna félténi szerencsétlenség. De eléje vágni másoknak, ez a bravúr. És mi forralja a véreket a nagy sietség? Egy nagy üzlet, vagy egy nagy szerelem? Már egyik sincs... Közben azonban, a parasztszékér rudja keresztülvágja az autó szerencsétlen utasát, vagy elkapja a gyorsvonat és hasonló borzalmak. És még sem kiáltja semmi a fülekbe: vigyázz és féj! Gondold el előre, micsoda szörűységek érhetnek. Gondolj arra is: csak az állat nem féj. Sem az elefánt, sem a halánt, mert nem tudja mi vár rá. De az ember gondolkodik... L. T.

— **Földosztás halottakkal és sebesültekkel.** Prágából jelentik: Valjevo közelében Krimsa községben bizottság szállított ki, amelynek az lett volna a feladata, hogy a földosztás során kiosztott hirtokok végleges határait megvonja. A bizottság ellentétbe került a parasztséggel, mire azok revolverekkel, kaszákkal és kapákkal a bizottságnak támadtak. A verekedésbe a csendőrség is közbeavatkozott. Két csendőr súlyosan megsebesült. Egy gazdát agyonlőttek, hatot pedig megsebesítettek.

— **HÁROMSZÉKMEGYEI HIREK.** Sepsiszentgyörgyről jelentik: Vargyas Mózesné sepsiszentkirályi lakos jelentést tett a csendőrségben ismeretlen tettesek ellen, akik csüörtökön virradólag lakásába hatoltak és onnan 3000 ezer lej értékű ruhaneműt vittek magukkal. A nyomozás folyik. — Betörők jártak a Kovászna melletti árpavasut 42 számú őrházában is, akik az ór távollétében mintegy 1000 lej értékű ruhaneműt zsákmányoltak. A csendőrség nyomozást indított, hogy a tetteseket kézrekerítse.

— **Füstfelhőben menekülnek az amerikai banditák.** Newyorkból jelentik: Sao Paoloban a banditák rátámadtak egy bankszolgára, aki 50 ezer dollárt vitt a Federal Bankba. A pénzt elrabolták a szolgától. A rendőrség rajtaütött a rablókra, akik revolverekkel védekeztek. A banditák két rendőrt is agyonlőttek, majd olyan löveget lőttek ki revolvereikből, amely felhőbe burkolta a terepet és a füstfelhő védelme alatt valamennyien elmenekültek.

— **ÖNGYILKOSSÁG, VAGY GYILKOSSÁG?** Nagyváradról jelentik: Megírtuk annakidején, hogy két nappal ezelőtt a nagyvárad vasútállomás közelében, a pályatesten megtalálták Izrael Ernő nagyszalontai illetőségű szabadságos katona borzalmasan összeroncsolt holttestét. A szerencsétlen fiatalember olyan erővel zuhant ki valamelyik vonatból, hogy belei a váltóra csavarodtak, agyveleje pedig a szemaforra freccsent. Izrael hozzátartozói most elmondották a rendőrségnek hogy gyanújuk szerint a fiatal katona bünténynek esett áldozatává. Hihetőleg kirabolták, azután kidobták a robbogó vonatból. A gyanút az a körülmény is megerősíti, hogy Izraelnél több ezer lej készpénz volt, amit már nem találtak nála. A rendőrség nyomozást indított, hogy a szerencsétlen fiatalember halála körül szövődő rejtélyt tisztázza.

★ **WEISZ ILONA ZONGORAMŰVÉSZNŐ** zongora és modern zenenevelési tanfolyamát szeptember 15-én megkezdte. Jelentkezések délelőtt 10—1-ig. (Kapu-utca 34.)

A székelyföldi pártszervezők dolga egyre terebélyesedik és színesedik. Bucur és társairól nemcsak az derült ki, hogy pártszervezésen kívül betöréssel is foglalkoznak, hanem mostanában egyéb is tisztázódott. Kiderült, hogy szabályszerű mai politikusok. Ugyanis nemcsak egy, hanem több párt részére is felajánlották a jó székelypoksok beszerzését. Nekik könnyű volt a politika, mert ha nem csurran a pártszervezésből, csöppent a betörésből. Nem szabad rájuk haragudni. Legalább is nem jobban, mint sok más politikusra. Elbégre a lopás és betörés között etikai szempontból csak kis különbség van.

Prágában meggyilkolták a hamburgi egyetem emigráns tanárát

A merénylet létrán bemászott a lakásába és agyonlőtte a professzort

Prága, szeptember 1.
Tegnap este tíz órakor alattomos politikai gyilkosság történt Marienbadban. Lessing Theodor, a hamburgi egyetem tanára, néhány hónappal ezelőtt Prágába menekült. Az egyetem tanár zsidónak született, de már régebben kikeresztelkedett. Annak ellenére, hogy elhagyta zsidó hitét, Hitler-Németországban nem maradhatott meg. Üldözték, állását megfosztották és így emigrálni volt kénytelen.

Lessing Prágába költözött, majd néhány héttel ezelőtt Marienbadba vonult vissza, ahol kizárólag tudományos munkásságának élt.

Tegnap este a hamburgi egyetem volt tanárát meggyilkolták.

A merénylet létrán mászott fel a tanár emeleti lakásába. Ott kinyitotta az ablakot és bejutott a hálószobába.

A tanár az alak láttán kiugrott ágyából, de a merényletől szemben tehetetlen volt.

— **ROSSZ ÜZLET A PÉNZHAMISÍTÁS.** Temesvárról jelentik: Mrkszics Gyorko rékási gazda, Borbély András temesvári soffőr, Muci Lajos, Klein Péter és Sárkány Antal suhanok pénzhamisításra szövetkeztek, de mielőtt a hamis bankókat plaszirozni tudták volna, már rajta is vesztettek tevékenységükön. A törvényszék Borbély Andrást 5 évi, Mrkszics Gyorkot másfél évi, Klein és Sárkányt 1—1 évi és 4 hónap, Mucit másfél évi fegházra ítélte. A temesvári tábla felebbviteli tanácsa csüörtökön tárgyalta Borbély és Mrkszics büntetését, mert a többiek büntetésüket már kiöltötték. Borbély büntetését másfél évre, Mrkszicsét 5 hónapra szállították le. Az utóbbit, aki az 5 hónapért 20 hónapot már ült, azonnal szabadlábra helyezték.

— **MÁSFÉL ÉVI BORTONT KAPOTT A KASSA KÖRNYÉKEN GARÁZDALKODÓ ERDÉLYI „ZUGBANKAR”.** A kassai bíróság most ítélkezett Barta György erdélyi származású géplakatos fölött, aki Kassa környékén és Zemplénben kamatmentes kölcsönök meséjével csapta be az embereket és ezen a címen rengeteg pénzt vett fel. Az ügyesség tizenyolcendbeli csalással és hitelezési csalással vádolta és miután bűnössége beigazolódott, a bíróság másfél évi börtönre ítélte.

— **LETARTÓZTATTAK BUDAPEST VOLT VÁROSPARANCNOKÁT.** Budapestről jelentik: székszárdi jelentések szerint ott ma letartóztatták Heltai Viktort, aki a kommunizmus alatt Budapest város-parancsnoka volt, majd egy tengerész különítménnyel Pozsonyba menekült. Heltai később visszatért Magyarországra és könyv-ügynökösködéssel foglalkozott. Azóta Heltai politikával nem foglalkozik. Heltait a székszárdi rendőrség most azért tartóztatta le, mert kommunista röpcédulákat terjesztett. Állítólag megmozgása alkalmával nagyobb mennyiségű röpcédulát találtak nála.

— **BANYASZORS.** Temesvárról jelentik: Az aninai bányában szerdán a szokásos robbantási munkálatoknál súlyos szerencsétlenség történt. A hegyről alázuhanó törmelék maga alá temette Zsigmond Lajos, Cinka Károly és Cinka János munkásokat. Az első azonnal meghalt, a másik kettőt súlyos sérülésekkel szállították kórházba.

— **A MARÓSZÓDA ÜRÖKKÉ ŐL.** Szilágyosmlyéről jelentik: Péter Margit 40 éves varsolci lakos marószódát ivott. Az öngyilkos nőt súlyos belső sérülésekkel a zilahi kórházba szállították. Tettének oka ismeretlen.

— **A KÉZIGRÁNAT ÉS A KISFIU.** Szilágyosmlyéről jelentik: Christea Tódor 13 éves krasznai gyermek a község határában elterülő mezőn egy „döglött kézigránatot” talált, amellyel játszadozni kezdett. A kisfiu addig feszegette a veszedelmes játékszer, amíg a gránát felrobbant és balkezének összes ujjait levitette. A súlyosan sebesült gyermeket ápolás alá vették.

ABLAK

A merénylet revolvert rántott és kétszer egymásután lőtt. Mindkét golyó talált. Az egyik golyó a tanár tarkóját érte, a másik golyó a halántékába fúródott és teljesen átfúrta a koponyát. Lessing Tivadar azonnal meghalt. A gyilkos elmenekült, úgy, hogy a gyilkosságot csak órák múltán fedezték fel. A marienbadi rendőrség megállapítása szerint Lessing tanár politikai boszu áldozata lett. Ma délután érkezett jelentések szerint a rendőrség már a gyilkos személyét is megállapította, de elfogni nem tudta. A gyilkos Eckert Miksa 31 éves munkás volt, aki még a gyilkosság éjszakáján átszökött Németországba. Kiadatása iránt megindult a diplomáciai eljárás.

— **MOLNÁR FERENC, aki most Karlsbadban nyaral, iparkodik visszavonulni a társaságtól, de ez csak a legnagyobb erőfeszítések árán sikerül neki.**

Egyik napon odajött hozzá egyik pesti ismerőse, aki tárt karokkal üdvözölte:

— Szerousz Ferikém, hogy vagy, mit csinálsz, van társaságod?

— Sőt, — felelt Molnár — eggyel több is, mint szeretném.

Az illető nem akarta észrevenni a célzást és tovább faggatta:

— Ma este hol pacsorázol?

Molnár röviden felelt:

— Egyedül!

— **BIHARMEGYEI HIREK.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: Szerdán este 8 órakor tűz pusztított Varró József székelyhídi gazda telkén. A lángok nagymennyiségű szénát és szalmát semmisítették meg, súlyos kárt okozva. — A nagyszántói csendőrség letartóztatta Gelbner Anna cigányasszonyt, aki könnyűszérral akart pénzt szerezni, de rajtavesztett. Bement a Hangya-szövetkezet üzletébe és azt kérte, hogy egy 5 lejes váltásnak fel neki. Miközben a pénzváltással bibelődtek, a gyorskezü cigányasszony 400 lejt emelt ki a pénztárból. Az üzletvezető feljelentésére a csendőrség letartóztatta. — A nagyvárad városi tanács ármegállapító bizottsága szerdán foglalkozott a szeptemberi maximális árak kérdésével. Dancse Jakab szállító azt kérte, hogy a hadseregnek szállítandó hus és zsír árát emeljék fel, mert a piacról eltűnt a vágómarha és a zsirsértés. Frigyes Izsó állat-

orvos azonban adatokkal igazolta, hogy az élőállat ára nem emelkedett lényegesen. A bizottság beható vita után úgy döntött, hogy az augusztusi maximális árakat szeptemberre is megahgyja s egyúttal hétfőn albizottságot küld ki az állatfelhajtás körülményeinek megvizsgálására. Ha az állatfelhajtással valóban bajok volnának, akkor az ármegállapító bizottságot újra összehívják a hus- és zsiráruk kérdésének rendezésére.

A boltos és a vevő

A boltos ül a pult mögött és minden ajtónyitásra megrezzen. Azt hiszi, hogy egyszer csak belibben a mesebeli királykisasszony, akinek nincs sürgösebb gondja, mint megoáltani az ő elátkozott boltját.

És csakugyan, nyílik az ajtó és belép öngyúsága.

Öngyúságának egy gyöngysorra fáj a nyaka. Rosszabb esetben acéllánc is lehet, az is „megy” az új pasztelkké kosztyúnhöz. A kereskedő elébetez egy szép kővér szemekből álló gyöngysort. — Parancsoljon méltóztatni! Valódi De olyan olcsón adjuk, mint az utánzatot. Remélem, ez meg fogja nyerni a tetszését.

Hogyne nyerné meg tetszését. Öngyúsága sóvár szemekkel nézi. Aztán sóhajt.

— Hajajj, jó is volna! De honnan vegyek ma pénzt valódi gyöngyre...

A kereskedő udvariasan mosolyog.

— Nem olyan vesélyes, nagyságos asszony! Nem százszázalékosan valódi Méltóztassék csak ennél maradni!

Öngyúsága szeliden eltolja magától a kísértő gyöngyöket.

— Ha nem is egészen valódi... Nekem, sajnos, még akkor is drága! Adjon csak egészen hamisat...

A boltos nyel egyet, aztán szárazon mondja:

— Csak vigye bátran, nagyságos asszony. Egészen hamis!

— **MIT CSINALJUNK?** A budapesti rendőrségben ma négy gyermek jelent meg. A legidősebb közöttük Répa Ilona 10 éves leány volt, aki magával hozta hat, négy és három éves testvéreit. A leány elmondotta, hogy apja, Répa Béla néhány nappal ezelőtt rátámadt anyjára és baljával súlyosan megsebesítette. Anyjukat most a Rókusban ápolják, apjukat pedig letartóztatták. Teljesen egyedül és árván maradtak, nem tudnak mihez kezdeni. A rendőrség a tízéves leányt zárdában helyezte el, a három kisebb gyereket pedig a patronázs felügyeletébe adta.

A lengyel demokrata párt antiszemita

Varsó, szeptember 1.
A lengyel nemzeti demokrata mozgalom mindinkább zsidóellenes formát ölt. A nemzeti demokraták egyes vidékeken teljesen megbénítják a zsidó lakosság gazdasági életét.

Vannak olyan jelentések is, amelyek szerint ez év végéig legalább tízezer zsidó Palesztinába vándorol, mert nem bírja a nemzeti demokraták politikai nyomását. A Constanca és Jaffa között közlekedő Polonia nevű gőzös bonyolítja le az egyre inkább nagyobb méreteket öltő lengyel kivándorlást.

RÖVID SPORTRÉK

A Gazeta Sporturilor bukaresti sportújság vezércikkben utasítja vissza a budapesti Nemzeti Sport kritikáját, melyben a Ripensia-Ferencváros meccsét írja le. Szerinte, a magyarok a sportban is soványosak.

A Juventus és Ripensia közötti csúcs egyezséget kötöttek, hogy közös rendezésben kötik le a külföldi nevesebb csapatokat. Ugyálszik, a Ferencvároson sokat keresetek. (A két nap bruttó bevételük 650 ezer lej volt).

A nagyváradi NAC külföldi turné során eldöntetlenül (2:2) játszott a Berchem-i Sport ellen.

A Carnara-Sharkey boxmeccs, mint newyorki újságok írják, 1934 február 7-én lesz Miamiában. A revánzs elé az Egyesült Államokban óriási érdeklődéssel néznek.

Jöjjen Szebenbe a nagy ipari kiállításra szeptember 10-éig.

50% vasúti kedvezmény, vagyis ingyen utazik haza a megváltott jeggyel. — Textilipari és mezőgazdasági gépek kiállítása. — Vissza nem téro alkalom, hogy a legokosabban szerezzen be szebeni szalmit, sonkát, szövetet, kötöttáru. — Rengeteg alkalom szórakozásra! Koncertek, kirándulások, előadások stb.

Aláírták a görög-román kereskedelmi egyezményt

Athén, szeptember 1.

A görög kormány ma írta alá a görög-román kereskedelmi egyezményt. Az egyezmény szerint Románia köteles mindannak az árunak ötven százaléka erejéig, amelyet Görögországba exportál, Görögországban árut venni és kiszállítani.

Tűz a nagyváradí kenyérgyárban

Nagyvárad, szeptember 1.

Szerdán hajnalban 6 órakor a Telek-utcai Erzsébet-kenyérgyárban egy kipattant szikrától tűz keletkezett, amit a tűzoltóság csak egy órai megfeszített munka után tudott lokalizálni. A kár jelentékeny.

Vajda csak hétfőn megy királyi audienciára

Bukarest, szeptember 1.

Az udvar Vajda miniszterelnök péntekre tervezett audienciáját hétfőre halasztotta. Ennek következtében a szombatra kitűzött minisztertanácsot csak kedden tartják meg.

Válás után öngyilkosság

Nagyvárad, szeptember 1.

Szerdán a késő esti órákban a mentők a biharmegyei kórházba szállították Gecsei Józsefné Téglavető-utca 47 szám alatt lakó elvált asszonyt, aki ismeretlen mérget ivott. Az öngyilkos nőn már nem lehetett segíteni, mert a méreg annyira felszívódott szervezetébe, hogy rövidesen meghalt.

Tették oka teljesen ismeretlen.

Felmentett vasgárdisták

Bukarest, szeptember 1.

A bukaresti hadbíróóság csütörtökön délelőtt 3 vasgárdista agitátor bűnperét tárgyalta. A vádlottakat az ostromállapotus törvény alapján az ennértörvény érvényessége alatt folytatott tiltott propagandáért és tiltott egyenruha-viselésért vonták felelősségre.

A hadbíróóság mind a nyolc vádlottat felmentette.

32 nagyváradí rendőrtiszt kényszervizsgája

Nagyvárad, szeptember 1.

Harminckét nagyváradí, ideiglenesen rendelkezési állományba helyezett rendőrtiszt, a belügyminisztérium rendelte folytán a jövő hét folyamán Bukarestbe utazik, ahol szeptember 4-én szigorú szóbeli vizsgának vetik alá őket. Mint az írásbeli vizsgának vetik alá őket. Mint az írásbeli vizsgának vetik alá őket. Mint az írásbeli vizsgának vetik alá őket.

Boris és Sándor király találkoznak

Szófia, szeptember 1.

A szófiaí Narod című lap jelentése szerint Boris bolgár és Sándor szerb király a közeli hetekben találkoznak. A találkozást a legnagyobb titokban készítik elő és annak helye sincs még megállapítva.

Gyilkosság a mezőn

Marospásárhely, szeptember 1.

Morar Dumitru 50 éves sárpataki juhásztor a legelőn összeveszett Sandu János nevű társával. A vita hevében Morar követ ragadott és a 76 éves embert úgy megsejtette, hogy menten halva esett össze. A gyilkos juhásztort letartóztatták és a marospásárhelyi ügyészségre kísérték.

LEGUJABB JELENTÉS

150 innsbrucki nemzetiszocialistát letartóztattak

Innsbruck középületeit katonaság szállta meg

Bécs, szeptember 1.

Lapzártakor jelentik: Innsbrucki jelentések szerint ma újabb százötven nemzetiszocialista vezért letartóztattak, mert attól félnek a hatóságok, hogy ezek a vezérek kiszöknek a határon. Jellemző az innsbrucki állapotokra, hogy ma a város valamennyi középületét katonaság szállotta meg.

Hoferről olasz sajtóírodák azt jelentik, hogy nem igaz az a hír, mintha Hofer és két társa repülőgépen a nyünbergi ün-

nepségekre utazhatnának.

Az olasz hatóságok kihallgatásuk után közölték úgy Hoferrel, mint társaikkal, hogy a város területét nem hagyhatják el és a rendőrség, valamint a hatóságok rendelkezésére kell állaniok.

Hofer két szöktetője valóban Bozenben is maradt, Hofer azonban engedelmet kapott arra, hogy Brienbe utazzék, ahol Hofer szülei nyaralnak. Hofer már meg is érkezett és beszállt az egyik kórházba, ahol lábsebét gyógykezelik.

St. Pöltenben a városi tanács egyébként

ma felterjesztést intézett a kormányhoz, hogy 28 náci vezető állampolgárságát semmisítsék meg.

Bécsben érdekes rendelkezést adott ki a rendőrség. A Kuffner sörgyár legmagasabb kéményére az éjszaka folyamán egy horogkeresztet festettek. A rendőrség kötelezte a gyárat, hogy a festett horogkeresztet mossa le. A festés azonban olyan anyaggal készült, hogy nem megy le és ezért most az az intézkedés, hogy a gyár köteles záros határidőn belül a hatalmas gyárkéményt lebontatni.

Fényes nappal kiraboltak egy nagyváradí uriasszonyt

Nagyvárad, szeptember 1.

A nagyváradí Bunyitai-ligetben vakmerő rablótámadás történt. Soltész Béla, állami tisztviselő 23 éves felesége az egyik uton haladt keresztül, amikor hirtelen négy fiatalember rontott rá.

A támadók leütötték az uriasszonyt,

majd magukhoz vették az eszméletlenül heverő nő 500 lejt tartalmazó készletét és nyomtalanul eltűntek.

A fényes nappal lejátszódó rablótámadás az egész városban általános izgalmat keltett.

Ugrásszerűen emelkedik az ezüst ára

Betiltják az ezüsttel való magánkereskedelmet

Bukarest, szeptember 1.

A belföldi piacon egy idő óta élénk kereslet mutatkozik ezüst iránt.

Ennek következtében az ezüst külön-külön ára 1300 lejről 1700 lejre emelkedett.

A Tempo értesítése szerint a Banca Nationala hamarosan megkezdi az ezüstvásárlást. Az ezüsttel való magánkereskedelmet betiltják s az idevonatkozó jogkört a bankjegykibocsátó intézetnek fogják biztosítani. Azaz a Nemzeti Bank monopoljogot kap az ezüstkereskedelemben.

Kövér Gusztáv genfi panasza szeptemberben tárgyalás alá kerül

Nagyvárad, szeptember 1.

Nagyváradra érkezett genfi jelentés szerint Kövér Gusztáv dr. Genfben érkezett, ahol népszövetségi köröktől azt a felvilágosítást kapta, hogy ügye még szeptember 23-ika, illetőleg a plenáris ülés előtt tárgyalásra kerül.

Itt említjük meg, hogy a betiltott „Magyar Szó” című újság szerkesztőségébe a genfi kisebbségi alosztálytól franciayelvű levél érkezett, amelyben közlik, hogy a lapbetiltásról szóló táviratukat megkapták, tudomásul vették és betiltatták.

DUCA:

Nem lehetek öngyilkos Bratianu György kedvéért

Harc, amelyből még béke is lehet

Bukarest, szeptember 1.

A liberális pártok sikertelen békülési kísérletével kapcsolatban Duca, az öliberális-párt elnöke ma rövid, de annál jellemzőbb nyilatkozatot adott a sajtónak:

— Nem lehetek öngyilkos Bratianu György kedvéért, Huszonöt éves nocsoktalan politikai multamat és a liberális-párt szolgálatában eltöltött éntizedemet sem dobhatom sutba, hogy az ő siettetett politikai karrierjét előmozdítsam. Nem számolhatok a látszólag kedvező gyorgyista konjunkturával sem...

Ducának ez az utolsó mondata azt mutatja, hogy az öliberális-párt véleménye szerint Bratianu György hajthatatlansá-

ga mögött magasabb körök helyeslése áll.

Rendkívül érdekes ezzel szemben, hogy Tomának, a gyorgyista-párt főtitkáranak nyilatkozata szerint

a két liberális-párt között még e hét folyamán létrejön az egyezés.

Miután a pártok hivatalosan szakítottak egymással, valószínű, hogy az öliberális-párt egyik rétege leválik és Bratianu Györgyhez lép át. Erre vall az is, hogy Toma nyilatkozatát a következő szavakkal fejezte be:

— Bratianu György és Angheliescu volt közoktatásügyi miniszter között a párt egységesítésével kapcsolatban az összhang teljes.

Hans Kurth dicstelen prédikációja Dicsőszentmártonban

Dicsőszentmárton, szeptember 1.

Egy alapjában nem nagy jelentőségű politikai esemény játszódott le Dicsőszentmártonban, amely azonban mégis különösebb figyelmet érdemel azért, mert ékes bizonyítéka annak, hogy

a kormány jóakarata semlegessége milyen messzire megy a romániai fasiszta mozgalom támogatásával kapcsolatban.

Egy magát Hans Kurth-nak nevező száz fiatalember személyében, aki állítólag a romániai szász-román náci mozgalom egyik irányítója, agitátor jelent meg Dicsőszentmártonban. Hans Kurth előadta, hogy a Kis-és Nagyiküllömegek beszerzésére küldötték ki azzal, hogy a párt tagjainak sorába, — természetesen a zsidókat nem számítva, — kisebbségi polgárokat is felvehet.

A romániai nemzetiszocialista párt a román jövőd egyik „üdvössége”, — mondotta a jobb sorsra érdemes fiatalember. — A gazdasági válságot egyedül a zsidók okozták, amit előbb-utóbb a kormány is be fog látni, ami azután feltétlenül ahhoz vezet, hogy a kabinet csatlakozni fog a náci mozgalomhoz. Nem kételkedhetünk abban, hogy a kormány előbb-utóbb valami hasonlatot fog belátni, ellenben erősen kételkednünk kell abban, hogy a magyar tömegek, amelyek oly rengeteget csalódtak és tanultak az elmúlt évek alatt, beugranának a Hans Kurth-féle lelkiismeretlen ostobaságoknak.

Már az a tény, hogy ugyanaz a kormány, amely kiadta az etnikai rendeletet, amely előkészíti a kisebbségekre vonatkozó numerus clausust, amely állásaikból kirugta a magyar vasutasokat, amely különleges oktatásügyi és adóügyi rendszert honosított meg a magyarok részére, kapcsolatba hozható — és sok joggal hozható kapcsolatba — a romániai náci mozgalommal, megmutatja, hogy mit várhatnának a magyarok egy fajvédelmi rendszer uralomra jutásától.

A magyar kisebbségnek csakis a szabadsági rendszer, a demokrácia lehet éltetője, nem pedig a gyűlölködő, őrző faji szovizmus.

Kurth ur egyébként bejelentette, hogy az őszi választásokon, — amelyekről egyelőre még nincsen tudomásunk, — a náci párt erőteljes rohammal fog résztvenni. E náciakat még az érettebb szász elemek sem támogatják. A magyar tömegeknek meg különösképpen tudniuk kell, hogy miképpen viselkedjenek az efféle felbujtókkal szemben, még akkor is, ha izzgó munkájukat hatósági közhöz, vagy akár egyenes támogatás segíti is elő.

Szerkesztői üzenetek

J. P., Szinéróralja. Erre nem vállalkozhatunk, de meg tudjuk adni a módját annak, hogy hogyan szerezz be az adatokat. Az egyik kérdéssel forduljon a temesvári Gyapjúipar R. T.-hoz, a másikkal a péterfalvi Papirgyárhoz (u. p. Szászsebes). Mindakét gyár szívesen megadja a kért adatokat. Magunk sem tehetnők egyebet. — K. V., Tória. Ilyen rendeletről a CFR inspekciónak nem tudnak. Lehet, hogy ab ukaresti vezérigazgatóság kiadta, de ide még nem érkezett. Ha a rendelet valóban megjelent, azt hivatalosan meg kell küldeni az Ön szanatóriumának is. Egyébként is ezekben a kedvezményes utazási lehetőségekben olyan zűrzavar van, hogy azokban még a legnagyobb CFR szakértő sem lát tisztán.

Vasuti tolvaj

— Novella —

Egy elsőosztályú fülkébe szállt be. Mindig első osztályon utazott. Ez üzleti befektetéséhez tartozott.

Előre ment, be-bekukkantva minden fülkébe. Utána a hordár.

Az egyik fülkében valami magányos öreg urat pillantott meg, három remek bőrönddel meg egy krokodilbőr kékításkával.

— Ide — utasította a hordárt.

Az fölrakta a hálóra bőröndjeit. Óriás, mutatós bőröndök voltak, teleregaszta külföldi szállók tarka címkéivel. Egyéb-ként teljesen üresek.

Amikor elemelte az áldozatok poggyászát s megugrott velük — mindig otthagyt — zálogul, ajándékol — néhány üres bőröndöt. Ezt is beleszámította az üzemi költségbe.

Leült az öregúrral szemben. A levegőbe bámult. Sohase ismerkedett. Ezt csak a „rég iskolá” tette. Kiderült, hogy nem érdemes. Inkább árt, mint használ.

Hétkor már sötétedett. Kezdődött a társasvacsora. Az öregur fülkelt. Kifelé indult, behuzva maga után az ajtót.

De mintha valami észébe jutna, visszajött s a félig nyitott ajtón beszélt.

— Kérném szeretettel — mondta és fejle fordult: — Méltóztassék talán vigyázni a holmimra. Hogy lába ne keljen. Csak megvacsorázom. Be vannak zárva. De ilyen időkben, tetszik tudni — és mosolygott.

A vasuti tolvaj is mosolygott, megértően. Bólintott, hogy majd vigyáz.

— Furcsa — gondolta. — Kutyára a háját.

Megnézte zsebóráját. Tudta, hogy 23 perc múlva Nagyvárad következik. Az egész menetrendet kívülről tudta, mint egy zongoraművész Chopint, vagy Beethont.

Ahogy szokta, előre magára vette galambszürke felöltőjét, kesztyűt húzott, fejébe nyomta kalapját, mint aki majd kiszáll s a folyosóra állt, a letolt ablak felé, hogy a hordárok tüstént észrevegyék. Ez a módszer is bevált. Körülbelül tíz éve dolgozott, körülbelül 40—50 bőröndöt lopott el, anélkül, hogy egyetlen egyszer is elcsípték volna.

A kocsiiban kivülről csak egy gyászfatyo-

los hölgy utazott, az utolsóelőtti, nem dohánzó fülkében. Hat perc múlva az is kiszállt.

Ő az ablakba könyökölve figyelve a sötét mezőket. Hallgatta a vonat sötét katonaságát.

— Különös — tűnődött —, mindenesetre különös. Ilyesmivel eddig még sohase tántított ki. Azt mondta: „kérném szeretettel” és régimódián elmosolyodott. Gondjaimra bízta. Annyira bizalomgerjesztő pofám volna? No, ne érzélegjünk. Az utasok általában legközelebbi társukhoz szoktak fordulni, holott az éppugy lehet irgalmas szamaritánus, mint vasuti tolvaj. Ezuttal — a valószínűségi számítás szerint — rám került a sor.

A mozdony fűtőentett, megállt. Nagyváradhoz érkeztek. Egy hordár nyomban fölugrott a kocsijába. Csak a rendelkezését várta, hogy melyik bőröndöket vigye.

De ő elfordult.

— Hát nem tetszik leszállni? — kérdezte a hordár ámulva.

Ugy tervezte, hogy majd a következő állomáson, 39 perc múlva. De ott se volt ereje. Ott különben is föl szállt egy utas s ép az ő fülkéjébe telepedett. Hőrihor-gas, fakó alak volt. Gyanakodva figyelte. Csak nem sántikál ez valami rosszban? Mindenesetre beült. Szemmel tartotta.

Az öregur is visszaérkezett, a vacsora és a bor páráitól rózsálló arccal, szívről a szájában. Hálálkodott.

— Köszönöm, nagyon köszönöm.

— Nincs mit — vetette oda.

Amint otthon sarokba vágta üres bőröndjeit, ezeket a kellékeket, melyeket mindig magával cepelt, így dohogott:

— Hallatlan. Kidobtam az utiköltséget, hiába volt az egész. Meghatott az a szamárság, hogy „kérnem szeretettel” és hogy ép engem választott ki. Ugy látszik, vénülök. Nem nekem való már ez a mesterség.

Utána csakugyan abbahagyta. Valami más pályára lépett.

Kosztolányi Dezső

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetést díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jókarban levő motorkerékpár, oldalkocsival kerestetik. Ajánlatok J. Teindel céghez, Brassó, Károly király-utca 53. 12627

Szalonok, matracok, jutányosan beszerezhetők. Mindennemű kárpitos munkák. Hosszu-utca 39. 12613

Ebédülő, hálószoba, uriszobabutor eladó. Brassó, Katalin-utca 21. I. 12659

Barok butorok olcsón eladók. Közelebbi felvilágosítás „Berglein”, Brassó, Postarét 4. 12653

Állást nyer

Hilscher—Ideal—Bartonia wendeplatier 700 típus és segédgépekhez perfect GEP-MESTERT keresünk AZONNALI BELÉPÉSRE. Részletes ajánlatokat „Kötőmester B. T. 700” jellegre e lap főkiosztó-hivatalához kérünk. 12674

Tanulónak jó családból való fiú felvétetik. Farkas és Tsa csemege üzlet, Brassó. 12657

SZOPTATÓS DAJKA kerestetik. Brassó, Kolostor-utca 7. szám. 12644

Keresek azonnali belépésre mindhárom nyelvet beszélő, jó munkás ONDOLÁLO NŐI és BORBÉLYSEGÉDET. Theil Stefan fodrász, Brassó, Korona-szálló. 12643

15 éves és 15 éves leánygyermek mellé német, francia nyelvet és zongorát tanítani tudó és gyakorló tanárnő keresek vidékre. A fiatalabbik gyereket elő kell készíteni a IV. osztályu polgári vizsgára is, magyar nyelven. Ajánlatok fizetési feltételek megjelölésével „Tanárnő” jellegre „Cultura” könyvkereskedés, Valea lui Mihai intézendők. 12649

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

Lakás

Csinosan butorozott különbejárta szoba belvárosban szeptember 15-től kiadó. Cím 12628. szám alatt a brassói kiadóban.

KIADÓ Marosvásárhelyen Transsylvania étterme, mellékkelhelyiségekkel, esetleg más célra. Érdeklődni Brassói Lapok fiókjánál, Târgu-Mureş. 12650

Vegyes

Szovátafürdőn, Sista üdülőben, szeptembertől lakás-ellátás személyenként 100 lej.

A HAZICUKRASZAI KÉZKÖNYVE, Krbe kné kitérő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb téstákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ára félvászon kötésben 40 lej.

Ma és holnap

Egyhamar ilyen alkalma nem lesz! Tekintse meg kirakati árainkat! Hercules Brassó, Kapu-utca 32 szám.

UTOLSÓ 2 NAP!

Két iskolásgyerek privát háznál elsőrendű ellátást nyer. Cím 12630. sz. a. a kiadóban.

Napos, abszolút portmentes kertben fekvő, öt szobából álló ház, egészben, vagy osztva kétszer 2 szoba, konyha, fürdő, loggia, stb., szeptember 15-től kiadó. Felsőfővény-utca 28. Felvilágosítás: Árvaház-utca 23. sz. Schunn Mihály-nál. 12662

Kiadó 4 szobás lakások, minden mellékkelhelyiséggel, olcsó bér. Megtekinthetők naponta 9—fél 12 és délután 3—6, Brassó, Jorgasor 18. 12647

Iskolásgyerekeket, (főleg lányok), teljes ellátással felveszek. Özv. Antalné, Brassó, Str. Bratianu 9. 12646

BIRI NENI szakácskönyv egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 10 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

HOLGYEK! Az egyetlen magyar nyelvű divatlap a „Párisi Divat”, a női divaton kívül gyermekdivatot, női kézimunka, írodalom és a háztartás minden ágáról is tájékoztat. Ma már csak 25 lejbe kerül. Postai küldésnél még külön 5 lej portóra is küldendő. Ugyanilyen árban elfogadjunk előfizetéseket 3, 6 és 12 hónapra. Brassói Lapok Könyvosztályától.

EGÉSZSÉGES ÉS BETEG NŐK RÉSZÉRE EGYARANT FONTOS MOST JELENT MEG! NÉLKÜLÖZHETETLEN!

A NŐI BETEGSÉGEKRŐL

MEGELŐZÉS / VÉDEKEZÉS

EZ A NÉLKÜLÖZHETETLEN MUNKA KÍTER AZ ÖSSZES ELŐFORDULHATÓ NŐI BETEGSÉGEKRE!

Kivonat a tartalomjegyzékből: Ált. ismeretek — A nemi szervek fertőző betegségei — Hólyaghurut és vizeleti zavarok — A női folyásról — A menstruáció zavarai — Méh- és petefészék gyulladások — Hüvely és méhbetegségekről — A méh hátrahajlásairól — Nemibetegségek — A méhrák — Méhdaganatok — Az onánia — Has- és hátfájások — A vizeketről — Végbélcsomók — Székrekedés — Vízértágulások — A gyermekáldás — A meddőségről — Nemimegtartóztatás — Az elhízásról — A házasságelőtti orvosi vizsgálat, stb. stb.

Irta: Dr. FOLDES LAJOS nőorvos

a Teleia és az Orsz. Gyermekvédő Liga Szülő- és Anyaotthonának v. főorvosa. Kapható: Ára: L. 117

A Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-u. 56-58

Értesítem a né. vevőközönséget, hogy 1933 szeptember 1-én, pénteken a központi huscsarnokban (bejárat a Hirscher-u. felől), a 22 és 23 sz. árusítóhelyen

mészárszéket

nyitok, ahol minden e szakmába vágó cikk, mint marha- borjú- és disznóbus, valamint az ismert Witting-féle kolbász, füstölt kolbász és májas-hurka kapható.

Üzleti elveimnek megfelelően csak „elsőrendű árut” fogok tartani a legolcsóbb napi áron.

Brassó.

Teljes tisztelettel:
WITTING FERENC